सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

(दोन)

२०२५-२०२६

नियोजन विभाग
(अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय)

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

(दोन)

२०२५-२०२६

नियोजन विभाग

(अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पृष्ठ क्र.
१.	प्रस्तावना	०१
	अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२६ चा कार्यक्रमानुसार गोषवारा	०२
	प्रधान शीर्षवार अर्थसंकल्पिय अंदाज	०४
२.	मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण	०६
३.	कार्यालयीन सांख्यिकी	११
४.	नियोजनाकरिता सांख्यिकी	१७
५.	पाहण्या, अभ्यास व गणना	२८
६.	मूल्यमापन अभ्यास	३३
७.	आकडेवारी संस्करण	३७
८.	**परिशिष्ट -**	
	परिशिष्ट - १ - कर्मचारी विषयक गोषवारा	४८
	परिशिष्ट - २ कर्मचारी विषयक गोषवारा (संचालनालयाबाहेरील पदे)	५०
	परिशिष्ट - ३ अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाची रचना	५१
	परिशिष्ट - ४ अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाकडून प्रकाशित करण्यात येणारी प्रकाशने, कालावधी, प्रकाशनाचे वर्ष व मूल्य दर्शविणारे विवरणपत्र..	५२

१. प्रस्तावना

१.१ राज्य शासनाने १९८९-९० या वर्षी राज्यातील सर्व सांख्यिकीय बाबींसाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास 'प्रमुख संस्था' (नोडल एजन्सी) म्हणून घोषित केले व सर्व प्रकारच्या सांख्यिकी प्रस्तावांसाठी 'संदर्भ संस्था' (ॲथॉरिटी ऑफ रेफरन्स) म्हणूनही या संचालनालयास प्राधिकृत केले आहे. महाराष्ट्र शासनाच्या राजपत्रामध्ये प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या दिनांक २७ जून, २०१३ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे राज्य शासनाने राज्यातील सर्व सांख्यिकीय बाबींशी संबंधित तांत्रिक समन्वयासाठी आणि कार्यक्षम सांख्यिकीय प्रणालीच्या विकासासाठी 'प्रमुख संस्था' (नोडल एजन्सी) म्हणून संचालनालयाच्या कार्यकक्षेत वाढ केली आहे. प्रमुख संस्था या नात्याने संचालनालयाकडे राज्यातील निरनिराळ्या शासकीय विभागांच्या / संस्थांच्या सांख्यिकीय कामकाजात समन्वय साधणे, निरनिराळ्या धोरणात्मक क्षेत्रांविषयी आवश्यक असणारी माहिती तयार करणे, जतन करणे आणि राज्याच्या वेगवेगळया शासकीय विभागांकडील माहिती सारणीचा दर्जा, व्याप्ती, नियमितता व विश्वासार्हता यात सुधारणा होण्याच्या दृष्टीने करावयाच्या उपाययोजनेबद्दल सूचना करणे, विविध शासकीय विभागांमार्फत हाती घेण्यात येणाऱ्या सांख्यिकीय प्रकल्पांची उद्देशानुसार व सांख्यिकीय निकषांनुसार छाननी करणे, राज्याच्या विविध शासकीय विभागांच्या माहितीचे एकाच ठिकाणी एकत्रिकरण करण्याच्या दृष्टीने राज्य माहिती संचयिका विकसित करणे, शासनाचे विविध विभाग, संशोधक, स्वयंसेवी संस्था व सामान्य जनता यांना सांख्यिकीय माहिती सहजपणे उपलब्ध होण्यासाठी आवश्यक ती कार्यप्रणाली विकसित करुन कार्यान्वित करणे अशा जबाबदाऱ्या सोपविण्यात आल्या आहेत. राज्यातील प्रमुख सांख्यिकीय कार्यालय असल्यामुळे संचालनालयास सांख्यिकीय बाबींसाठी राज्य आणि केंद्र शासन यांच्यातील दुवा म्हणून हे काम करावे लागते.

१.२ संचालनालयातील प्रमुख कामे: १) कार्यालयीन आकडेवारीचे संकलन, २) सांख्यिकी कार्यालयीन आकडेवारी पुरेशी नाही अशा विषयांसंबंधीची माहिती नमुना पाहणी/ अभ्यास किंवा गणना याद्वारे गोळा करणे, ३) महत्त्वाच्या योजना / कार्यक्रमांचे मूल्यमापन अभ्यास घेणे, ४) नियमित सांख्यिकीय प्रकाशने प्रसिद्ध करणे, ५) सांख्यिकी अधिकाऱ्यांना व कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देणे, ६) शासनाच्या निरनिराळया विभागातील सांख्यिकीय कक्षांच्या कामांचे समन्वयन करणे व त्यांना तांत्रिक सल्ला देणे, ७) शासनास आर्थिक व सांख्यिकीय बाबींवर सल्ला देणे, ८) शाश्वत विकास ध्येयांची अंमलबजावणी व समन्वयन करणे व ९) या संचालनालयामार्फत तसेच इतर शासकीय विभागात गोळा करण्यात येणाऱ्या सांख्यिकीय माहितीचे संस्करण / विश्लेषण करणे, ही आहेत.

१.३ या संचालनालयाद्वारे पार पाडल्या जाणाऱ्या कामाची विभागणी प्रामुख्याने खालील सहा कार्यक्रमांमध्ये केली आहे. या कार्यक्रमांचा खर्च 'आर्थिक सल्ला व सांख्यिकी' या प्रधान शीर्षाखालील अर्थसंकल्पीय अनुदानातून भागवून हे कार्यक्रम पार पाडले जातात. या कार्यक्रमांचा तपशील पुढील भागात या प्रकाशनात देण्यात आला आहे,

कार्यक्रम :

(१) मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण
(२) कार्यालयीन सांख्यिकी
(३) नियोजनाकरीता सांख्यिकी
(४) पाहण्या, अभ्यास व गणना
(५) मूल्यमापन अभ्यास
(६) आकडेवारी संस्करण

विवरणपत्र 'अ'
एकूण अर्थसंकल्पाचा कार्यक्रमानुसार गोषवारा २०२५-२६

(रुपये हजारात)

अ.क्र. Sr.No.	कार्यक्रम	प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		महसुली Revenue	भांडवली Capital	एकूण Total	महसुली Revenue	भांडवली Capital	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1)	**मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण**						
	अनिवार्य	37382	0	37382	50521	0	50521
	कार्यक्रम	58952	0	58952	115201	0	115201
	एकूण	96334	0	96334	165722	0	165722
2)	**कार्यालयीन आकडेवारी**						
	अनिवार्य	31711	0	31711	44238	0	44238
	कार्यक्रम	0	0	0	0	0	0
	एकूण	31711	0	31711	44238	0	44238
3)	**योजनाविषयक आकडेवारी**						
	अनिवार्य	376432	0	376432	483899	0	483899
	कार्यक्रम	25597	0	25597	124612	0	124612
	एकूण	402029	0	402029	608511	0	608511
4)	**पाहण्या, अभ्यास व गणना**						
	अनिवार्य	66709	0	66709	136255	0	136255
	कार्यक्रम	0	0	0	0	0	0
	एकूण	66709	0	66709	136255	0	136255
5)	**मूल्यमापन अभ्यास**						
	अनिवार्य	50343	0	50343	64414	0	64414
	कार्यक्रम	0	0	0	6251	0	6251
	एकूण	50343	0	50343	70665	0	70665
6)	**आकडेवारी संस्करण**						
	अनिवार्य	52641	0	52641	70071	0	70071
	कार्यक्रम	60725	0	60725	122792	0	122792
	एकूण	**113366**	**0**	**113366**	**192863**	**0**	**192863**
	एकूण स्थूल	760492	0	760492	1218254	0	1218254
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण निव्वळ	760492	0	760492	1218254	0	1218254

STATEMENT 'A'

Activitywise Summary of Budget Estimates 2025-26

(Rs. in thousand)

सुधारित अंदाज २०२४-२०२५			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६			
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates 2025-2026			Name of Programme
महसुली	भांडवली	एकूण	महसुली	भांडवली	एकूण	
Revenue	Capital	Total	Revenue	Capital	Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
						Direction, Administration and Training
48362	0	48362	54407	0	54407	Committed
23408	0	23408	103100	0	103100	Scheme
71770	0	71770	157507	0	157507	Total
						Official Statistics
37504	0	37504	44266	0	44266	Committed
0	0	0	0	0	0	Scheme
37504	0	37504	44266	0	44266	Total
						Statistics for Schemening
440414	0	440414	481910	0	481910	Committed
95860	0	95860	197645	0	197645	Scheme
536274	0	536274	679555	0	679555	Total
						Surveys, Studies and Census
118364	0	118364	135237	0	135237	Committed
0	0	0	0	0	0	Scheme
118364	0	118364	135237	0	135237	Total
						Evaluation Studies
60354	0	60354	70699	0	70699	Committed
1391	0	1391	8901	0	8901	Scheme
61745	0	61745	79600	0	79600	Total
						Data Processing
62154	0	62154	79851	0	79851	Committed
81219	0	81219	151997	0	151997	Scheme
143373	**0**	**143373**	**231848**	**0**	**231848**	**Total**
969030	0	969030	1328013	0	1328013	Total Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
969030	0	969030	1328013	0	1328013	Total Net

विवरणपत्र 'ब'
एकूण अर्थसंकल्पाचा प्रधान शीर्षवार तपशील

(रुपये हजारात)

		प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२४-२०२५		
अ.क्र.	कार्यक्रम	Actuals 2023-2024			Budget Estimates 2024-2025		
Sr.No.		अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण
		Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
	प्रधान शीर्ष ३४५४						
1)	**मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण**	37382	58952	96334	50521	115201	165722
2)	**कार्यालयीन आकडेवारी**	31711	0	31711	44238	0	44238
3)	**योजनाविषयक आकडेवारी**	376432	25597	402029	483899	124612	608511
4)	**पाहण्या, अभ्यास व गणना**	66709	0	66709	136255	0	136255
5)	**मूल्यमापन अभ्यास**	50343	0	50343	64414	6251	70665
6)	**आकडेवारी संस्करण**	52641	60725	113366	70071	122792	192863
	एकूण स्थूल	615218	145274	760492	849398	368856	1218254
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण निव्वळ	615218	145274	760492	849398	368856	1218254

STATEMENT 'B'

Major Headwise details of Total Budget Estimates

(Rs. in thousand)

सुधारित अंदाज २०२४-२०२५			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६			
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates २०२५-२०२६			Name of Programme
अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	
Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
						Major Head - 3454
48362	23408	71770	54407	103100	157507	**Direction, Administration and Training**
37504	0	37504	44266	0	44266	**Official Statistics**
440414	95860	536274	481910	197645	679555	**Statistics for Planning**
118364	0	118364	135237	0	135237	**Surveys, Studies and Census**
60354	1391	61745	70699	8901	79600	**Evaluation Studies**
62154	81219	143373	79851	151997	231848	**Data Processing**
767152	201878	969030	866370	461643	1328013	Total Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
767152	201878	969030	866370	461643	1328013	Total Net

२. मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण

२.१ संचालनालयाचे मुख्य कार्यालय मुंबई येथे आहे. मुख्य कार्यालयातील काम प्रशासन, प्रशिक्षण, समन्वय, राष्ट्रीय नमुना पाहणी, राष्ट्रीय उत्पन्न, अर्थ, मूल्यमापन आणि इलेक्ट्रॉनिक आकडेवारी संस्करण केंद्र या शाखांमार्फत करण्यात येत असून या विभागांचे प्रमुख वरिष्ठ स्तरावरील अधिकारी असतात. पाहणी, अभ्यास वगैरे कामांची आखणी व रचना, त्याचप्रमाणे अंमलबजावणी करणे, हाती घेतलेल्या वेगवेगळ्या पाहण्या आणि अभ्यासांवर आधारीत अहवाल शासनास सादर करणे, आर्थिक व सामाजिक सांख्यिकीचे संकलन करुन विश्लेषण करणे, सांख्यिकी पाहण्या / अभ्यासांचे अहवाल प्रकाशित करणे ही कामे संचालनालयाच्या मुख्य कार्यालयामध्ये केली जातात. तसेच शासनाला विविध आर्थिक व सांख्यिकीय बाबींविषयी सल्ले दिले जातात. राज्य व केंद्र शासनाकडून नेमल्या गेलेल्या विविध समित्यांवर संचालक हे सभासद अथवा निमंत्रित म्हणून काम करतात.

२.२ संचालनालयाची सहा प्रादेशिक कार्यालये असून त्या प्रादेशिक कार्यालयांचे प्रमुख सह संचालक आहेत. राज्यात एकूण ३६ जिल्हा सांख्यिकी कार्यालये असून त्यांचे प्रमुख उपसंचालक आहेत. संचालनालयाची क्षेत्र कार्यालये म्हणून जिल्हा सांख्यिकी कार्यालये काम पाहतात. त्यामुळे मुख्य कार्यालयामधील शाखांच्या कामाप्रमाणेच प्रादेशिक व जिल्हा कार्यालयांत कामे केली जातात. या संचालनालयाचे विभागीय स्तरावरील छोटे प्रतिरुप म्हणून प्रादेशिक कार्यालयांचा टप्प्याटप्प्याने विकास करण्याचे धोरण आहे. त्या दृष्टीने प्रादेशिक कार्यालयांवर स्वतंत्रपणे काही अभ्यास, पाहण्या व विश्लेषण करण्याची जबाबदारी सोपविण्यात आली आहे.

२.३ सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८ च्या कलम ३३ खाली तयार करण्यात आलेल्या संग्रहण नियम, २०११ मधील नियम ३, उपनियम (२) अनुसार प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार महाराष्ट्र शासनाने या नियमाखाली अधिकार व कर्तव्ये बजावण्याकरिता संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांना 'नोडल ऑफीसर' म्हणून प्राधिकृत केले आहे.

२.४ बहुतांश शासकीय विभागांमध्ये सांख्यिकी कक्ष अस्तित्वात असून सदर विभागांत सांख्यिकीय माहिती निर्माण होत असते. सदर विभागांतील माहिती संचालनालयाची विविध प्रकाशने, वेगवेगळ्या अभ्यास पाहण्या तसेच शासनाला आवश्यकतेनुसार विविध बैठकींकरीता आवश्यक असते. या अनुषंगाने 'सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम २००८' आणि 'सांख्यिकी संग्रहण नियम २०११' अन्वये इतर विभागांनी सदर सांख्यिकीय माहिती अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध करुन देणे आवश्यक आहे.

२.५ संचालनालयाची रचना दर्शविणारा तक्ता परिशिष्ट-३ मध्ये दिला आहे.

२.६ मागील काही वर्षांत राज्यातील सांख्यिकीय विदेची गरज वाढली असून त्यानुसार शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागांनी सांख्यिकीय कक्ष निर्माण केले आहेत. विविध विभागांतील सांख्यिकीय कामांमध्ये एकसुत्रता आणण्याच्या दृष्टीने व सांख्यिकीय कामांत समन्वय साधण्याच्या दृष्टीने शासनाने राज्यातील सर्व सांख्यिकीय बाबींसाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास 'प्रमुख संस्था' म्हणून घोषित केले आहे. सर्व प्रकारच्या सांख्यिकीय प्रस्तावांसाठी 'संदर्भ संस्था' म्हणून सुद्धा अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास प्राधिकृत करण्यात आले आहे. 'प्रमुख संस्था' या अनुषंगाने निरनिराळया विभागातल्या सांख्यिकी कक्षांच्या कामकाजाचा आढावा घेणे व सांख्यिकीय कर्मचाऱ्यांना मार्गदर्शन करणे ही कामे नियमितपणे चालणारी आहेत.

२.७ संचालनालयातील अधिकारी / कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देण्यासाठी तसेच बाह्य संस्थांनी आयोजित केलेल्या प्रशिक्षणास पाठविण्यासाठी १९७९-८० मध्ये संचालनालयात प्रशिक्षण शाखेची स्थापना करण्यात आली. सांख्यिकी सहायक आणि लिपिक-टंकलेखक / अन्वेषक यांचेसाठी विहित केलेल्या विभागीय सेवाप्रवेशोत्तर परिक्षांसाठी प्रशिक्षण सत्र आयोजित करणे व परीक्षा घेणे हे या शाखेचे प्रमुख काम आहे. शा.नि.क्र.टीआरएन-०९/प्र.क्र.३९/०९/१२-अ, दिनांक २३ सप्टेंबर, २०११ च्या राज्य प्रशिक्षण धोरणानुसार राज्य शासन सेवेत सर्व स्तरावर कार्यक्षमता वाढवून गतिमान प्रशासन होण्याकरिता गट-अ, गट-ब, गट-क व गट-ड च्या अधिकारी / कर्मचारी यांना पायाभूत, पदोन्नतीनंतरचे, उजळणी, बदलीनंतरचे, नवीन विषयाची तोंड ओळख याबाबतचे प्रशिक्षण देण्यात येते. याशिवाय संचालनालयातील अधिकारी / कर्मचाऱ्यांना तांत्रिक, प्रशासकीय व कार्यालयीन कामाची परिपूर्ण माहिती करुन देण्याच्या दृष्टीने इतर शासकीय संस्थांनी वेळोवेळी आयोजित केलेल्या प्रशिक्षणासाठी / कार्यशाळांसाठी नामनिर्देशन व अनुषंगिक कार्यवाही प्रशिक्षण शाखेमार्फत करण्यात येते.

२.८ सन २०२३-२४ व २०२४-२५ मध्ये प्रशिक्षण शाखेने केलेल्या कामाची माहिती सोबत दिलेल्या तक्ता २.२ मध्ये दिली आहे.

२.९.१ सन २०२५-२६ मध्ये मागील वर्षाप्रमाणेच प्रशिक्षणाची कामे करण्यात येतील. तसेच महाराष्ट्र राज्य प्रशिक्षण धोरणानुसार संचालनालयातील सर्व अधिकारी / कर्मचारी यांना यशदा या संस्थेमार्फत प्रशिक्षण देण्यात येईल. तसेच 'सांख्यिकी सक्षमीकरणासाठी सहाय्य' या केंद्रीय क्षेत्र योजने अंतर्गत संचालनालयातील अधिकारी / कर्मचारी यांचे क्षमतावर्धन अंतर्गत निरनिराळया विषयांवरील प्रशिक्षणे / कार्यशाळा आयोजित करण्यात येतील.

२.९.२ मिशन कर्मयोगी हा प्रकल्प् केंद्र शासनाने पोर्टलच्या माध्यमातून तयार केला असून या प्रकल्पांतर्गत सर्व राज्यातील विविध शासकीय विभागातील/कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या क्षमता वृध्दीकरीता विविध प्रकारच्या प्रशिक्षणाच्या बाबी अंतर्भूत आहेत. महाराष्ट्र राज्यातील विविध शासकीय विभागातील/कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचारी यांना मिशन कर्मयोगी या प्रकल्पाच्या माध्यमातून क्षमता वृध्दी करण्याकरीता महाराष्ट्र राज्यात हा प्रकल्प् राबविण्यात येत आहे. संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांचेसाठी उपयुक्त् प्रशिक्षणाची निवड करुन मिशन कर्मयोगी संकेतस्थळावरील प्रशिक्षण् अनिवार्य करणे व संनियंत्रण करणे तसेच प्रशिक्षण घेतल्यावर त्याबाबतचा आढावा घेणे आणि त्याचा अहवाल नियोजन विभागास सादर करणे इत्यादी कामे प्रशिक्षण शाखेमार्फत करण्यात येतील.

तक्ता २.१

वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण	37382	58952	96334	50521	115201	165722
	एकूण 'अ' स्थूल	37382	58952	96334	50521	115201	165722
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	37382	58952	96334	50521	115201	165722
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	34964	0	34964	45981	0	45981
	अतिकालिक भत्ता	0	0	0	22	0	22
	मजूरी	0	0	0	0	0	0
	प्रवास खर्च	189	0	189	349	500	849
	कार्यालयीन खर्च	1255	6335	7590	1487	5001	6488
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	899	0	899	2521	200	2721
	इतर प्रशासकीय खर्च	0	11509	11509	0	30500	30500
	पेट्रोल, तेल व वंगन	53	0	53	140	0	140
	व्यावसायिक व विशेष सेवा	22	0	22	20	5000	5020
	शिष्यवृत्या व विद्यावेतने	0	36398	36398	0	60000	60000
	कंत्राटी सेवा	0	147	147	0	4000	4000
	इतर खर्च	0	0	0	0	0	0
	संगणक खर्च	0	4563	4563	0	10000	10000
	इतर खर्च (भारित)	0	0	0	1	0	1
	एकूण 'ब' स्थूल	37382	58952	96334	50521	115201	165722
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	37382	58952	96334	50521	115201	165722
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	37382	58952	96334	50521	115201	165722
	एकूण 'क' स्थूल	37382	58952	96334	50521	115201	165722
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	37382	58952	96334	50521	115201	165722

TABLE २.१
Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अंदाज २०२४-२०२५			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६			
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates 2025-2026			Classification
अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	
Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
						Activitywise Classification --
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Direction, Administration and Training
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total "A" Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total 'A' Net
						Objectwise Classification
44764	0	44764	50300	0	50300	Salaries
18	0	18	26	0	26	Over time allowance
0	0	0	0	0	0	Wages
244	0	244	360	500	860	Travel expenses
1190	2014	3204	1915	15000	16915	Office expenses
2017	100	2117	1401	200	1601	Telephone, Electricity & Water Charges
0	9435	9435	0	23000	23000	Other administrative expenses
112	0	112	154	0	154	Petrol,Oil & Lubricicants
16	0	16	250	500	750	Professional & Special Services
0	11606	11606	0	60000	60000	Scholarship / Stipend
0	253	253	0	3200	3200	Contractual Services
0	0	0	0	0	0	Other charges
0	0	0	0	700	700	Computers Expenses
1	0	1	1	0	1	Other charges (charged)
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total 'B' Net
						Source of Finance
						Demand No. Major Head
48362	23408	71770	54407	103100	157507	O-9 3454
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
48362	23408	71770	54407	103100	157507	Total 'C' Net

तक्ता २.२ TABLE 2.2

कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण

Programme work-load summary and explanation of financial requirements

अ.क्र. Sr.No.	कार्य / बाब वर्णन	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	केलेले काम Work done during २०२३-२४ 2023-24	केलेले काम Work done during २०२४-२५ 2024-25	करावयाचे काम Work proposed during २०२५-२६ 2025-26	Unit of Work Measurement	Activity / Item Description
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
(१)	सांख्यिकी व प्रशासकीय काम- (संचालनालयातील पदे)	कर्मचाऱ्यांची संख्या	849+147*	850+147*	850+147*	No. of Employees	Statistical and Administrative work (Post in Directorate)
(२)	सांख्यिकी काम (संचालनालयाबाहेरील पदे)	कर्मचाऱ्यांची संख्या	877	864	860	No. of Employees	Statistical work (Post Out of Directorate)
(३)	कार्यालयाची तपासणी-						Office Inspection
	(अ) प्रादेशिक कार्यालयाकडून जिल्हा कार्यालयांची	संख्या	36	36	36	No.	Of District Offices by Regional Offices
	(ब) मुख्य कार्यालयाकडून प्रादेशिक कार्यालयांची	संख्या	6	6	6	No.	Of Regional Offices by Head Office
	(क) मुख्य कार्यालयाकडून जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांची	संख्या	2	2	2	No.	Of District Offices by Head Offices
(४)	प्रशिक्षण वर्ग-						Training Courses -
	(अ) सांख्यिकी सहाय्यकांकरिता	तुकडी (संख्या)	1	4	4	Batch (No.)	For Statistical Assistant
	(ब) लिपिक टंकलेखक/ अन्वेषक	तुकडी (संख्या)	1	1	2	Batch (No.)	For Clerk Typist /Investigator
	(१) निरनिराळया संस्थांकडे प्रशिक्षणासाठी पाठविलेले प्रशिक्षणार्थी / राज्य प्रशिक्षण धोरण २०११ अंतर्गत	सत्र (संख्या)	21	6	15	Courses (No.)	No. of trainees sent for training in different Institutions / under state training policy-2011
	(ड) इतर विभागातील सांख्यिकी विषयक कामकाजाबाबतचे प्रशिक्षण	सत्र (संख्या)	2	6	12		Trainnings related to statistical work done in other department
		प्रशिक्षणार्थी संख्या	307	414	741		Trainees No.

बाह्ययंत्रणेद्वारे घ्यावयाची सेवा/Outsourcing Services

३. कार्यालयीन सांख्यिकी

३.१ या कार्यक्रमामध्ये विविध संस्थांकडून कार्यालयीन सांख्यिकी गोळा करुन एकत्रित करणे, विविध सांख्यिकीय प्रकाशने तयार करणे आणि संचालनालयाच्या ग्रंथालयाचे व्यवस्थापन करणे या कामांचा समावेश होतो.

३.२ संचालनालय दरवर्षी तयार करीत असलेली प्रकाशने खालीलप्रमाणे आहेत.

१) महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी
२) महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी
३) महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
४) महाराष्ट्राची आर्थिक आकडेवारी
५) जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन
६) महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांचे व भारतातील राज्यांचे निवडक निर्देशक
७) महाराष्ट्र राज्याची पायाभूत सुविधा सांख्यिकी (द्विवार्षिक)

३.३ या प्रकाशनांमध्ये विविध सामाजिक व आर्थिक विषयांची सांख्यिकीय आकडेवारी तसेच संचालनालयाने घेतलेल्या अभ्यास व पाहण्यांद्वारे गोळा केलेली सांख्यिकीय माहिती यांचा समावेश असतो. संचालनालयाची प्रमुख सांख्यिकीय प्रकाशने संचालनालयाच्या https://mahades.Maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. संचालनालयाकडून प्रकाशित करण्यात येणाऱ्या प्रकाशनांचा तपशील परिशिष्ट-५ मध्ये देण्यात आला आहे.

३.४ प्रकाशनांची थोडक्यात माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

१. महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी : सन १९६१-६२ पासून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, नियोजन विभाग 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी' हे प्रकाशन कालबद्ध वेळापत्रकानुसार दरवर्षी तयार करते. राज्य विधानमंडळाच्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनामध्ये अर्थसंकल्प सादर करण्यापूर्वी सदर प्रकाशन सादर करण्यात येते. याबाबत महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमपुस्तिका, खंड पहिला यामधील परिच्छेद क्र. १३८ व १३९ (दोन) आर्थिक आढावा यामध्ये सदर प्रकाशन अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने तयार करण्याबाबत नमुद केलेले आहे. सदर प्रकाशन मराठी व इंग्रजी भाषेमध्ये स्वतंत्र तयार करण्यात येते. या प्रकाशनात राज्याच्या अर्थव्यवस्थेची काही ठळक वैशिष्ट्ये, विविध सामाजिक-आर्थिक क्षेत्रांच्या स्थितीबाबतची सांख्यिकीय आकडेवारी व संदर्भासाठी शक्य त्या ठिकाणी निर्देशांक व स्थितीदर्शक कल देण्यात येतात. सदर प्रकाशन महाराष्ट्र राज्याच्या महत्त्वाच्या सांख्यिकीची समयमालिकानिहाय अद्ययावत माहिती आणि भारतातील सर्व राज्यांचे निवडक सामाजिक व आर्थिक निर्देशक उपलब्ध करुन देते. अद्ययावत माहिती उपलब्ध करुन देण्याच्या प्रयत्नामुळे सदर प्रकाशनात समाविष्ट केलेली काही माहिती/ आकडेवारी/अंदाज अस्थायी स्वरुपातील असतात. या प्रकाशनासाठी विविध कार्यालये, सार्वजनिक उपक्रम, महामंडळे व खाजगी संस्था यांच्याकडून माहिती मागविण्यात येते. या प्रकाशनात एकूण १० मुख्य (१७ उपप्रकरणे) प्रकरणे समाविष्ट असून सदर प्रकरणांचे लेखन संचालनालयातील अधिकाऱ्यांमार्फत केले जाते. 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२३-२४' हे प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये प्रकाशित झाले आहे. संदर्भ वर्ष २०२४-२५ साठीच्या प्रकाशनाचे काम प्रगतीपथावर असून ते सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित करण्यात येणार आहे. संदर्भ वर्ष २०२५-२६ साठीचे प्रकाशन संबंधित वर्षात प्रकाशित करण्यात येईल.

२. महाराष्ट्राची आर्थिक आकडेवारी : राज्यातील काही महत्त्वाच्या विकास क्षेत्रातील आकडेवारी या प्रकाशनात प्रकाशित केली जाते. सदर प्रकाशन १९७५ पासून प्रकाशित होत आहे. या छोटेखानी पुस्तिकेत राज्याच्या अर्थव्यवस्थेतील निवडक आर्थिक बाबींची दशवार्षिक तुलनात्मक माहिती प्रकाशित केली जाते. 'महाराष्ट्राची आर्थिक आकडेवारी २०२३' हे प्रकाशन सन २०२३-२४

मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आले आहे. सन २०२४ साठीच्या प्रकाशनाचे काम प्रगतीपथावर सुरु असून ते सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित करण्यात येणार आहे. सन २०२५ साठीचे प्रकाशन संबंधित वर्षात प्रकाशित करण्यात येईल.

३. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी : सन १९६१ पासून राज्याच्या विकास क्षेत्रांबाबतची महत्त्वाची संक्षिप्त सांख्यिकी या प्रकाशनात प्रकाशित करण्यात येते. या प्रकाशनात महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची संदर्भ वर्षाची संक्षिप्त माहिती अंतर्भुत केली जाते. यामध्ये प्रथम टप्प्यात भारत व महाराष्ट्राची तुलनात्मक माहिती दिली जाते व शेवटच्या टप्प्यात आर्थिक व सामाजिक प्रगतीचे कल निवडक निर्देशकांद्वारे दर्शविले जातात. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी २०२०' हे प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आले आहे. संदर्भ वर्ष २०२१ व २०२२ साठीच्या प्रकाशनांचे काम प्रगतीपथावर असून ते सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२३ ते सन २०२४ करिताच्या प्रकाशनांचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

४. महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा : या प्रकाशनात आर्थिक व सामाजिक बाबींवरील जिल्हानिहाय तक्ते प्रकाशित करण्यात येतात. या प्रकाशनात लोकसंख्या, हवामान, शेती, पशुसंवर्धन, मत्स्यव्यवसाय, रोजगार, उद्योग, किंमती, व्यापार, सहकार, बँका व योजना, आरोग्य, शिक्षण, स्थानिक संस्था, लोकवित्त, राज्य उत्पन्न इत्यादी विषयांवरील माहिती समाविष्ट केली आहे. या प्रकाशनासाठीची माहिती विविध संस्था/कार्यालये व संचालनालयाची ६ प्रादेशिक कार्यालये यांचेकडून मागविण्यात येते. तसेच काही तक्त्यांची माहिती विविध यंत्रणांच्या संकेतस्थळावरुन घेतली जाते. महाराष्ट्र व भारत यांच्या माहितीवर आधारित काही बाबींबाबत तुलनात्मक तक्ते व सारांश तक्त्यांचाही समावेश या प्रकाशनात करण्यात येतो. 'महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा २०२०-२१' हे प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आले आहे. संदर्भ वर्ष २०२१-२२ व सन २०२२-२३ साठीच्या प्रकाशनांचे काम प्रगतीपथावर असून ते सन २०२४-२५ मध्ये पूर्ण करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२३-२४ व सन २०२४-२५ करिताच्या प्रकाशनांचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

५. महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांचे व भारतातील राज्यांचे निवडक निर्देशक : या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांचे निर्देशक व भारतातील राज्यांचे निर्देशक प्रकाशित करण्यात येतात. वर्ष १९८२-८३ पासून प्रकाशित होणाऱ्या या प्रकाशनात महाराष्ट्रातील जिल्हयांचे आणि भारतातील राज्यांचे लोकसंख्या, कृषि, पशुधन, सहकारी संस्था, जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च, शिक्षण, उद्योग, आरोग्य क्षेत्र इत्यादी बाबींचे निवडक निर्देशक देण्यात येतात. 'महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांचे व भारतातील राज्यांचे निवडक निर्देशक २०२१-२२' हे प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आले आहे. संदर्भ वर्ष २०२२-२३ साठीच्या प्रकाशनाचे काम प्रगतीपथावर असून ते सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२३-२४ चे प्रकाशन सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल.

६. महाराष्ट्राची पायाभूत सुविधा सांख्यिकी (द्वैवार्षिक) : या प्रकाशनात राज्यातील पायाभूत सुविधांविषयक सांख्यिकी तत्कालिन केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने तयार केलेली माहिती असते. 'Infrastructure Statistics २०१०' या प्रकाशनावर आधारित 'महाराष्ट्राची पायाभूत सुविधांविषयक सांख्यिकी' हे द्वैवार्षिक सांख्यिकी प्रकाशन तयार करण्यात येते. या प्रकाशनात प्रामुख्याने जिल्हानिहाय माहिती हा पाया (Base) गृहित धरण्यात आला आहे. सदर प्रकाशनात जिल्हानिहाय माहिती समाविष्ट करुन राज्य स्तरावरील प्रकाशन तयार करण्यात येते. या प्रकाशनात विविध विषयावरील तक्ते आहेत. या प्रकाशनात राज्यातील सामाजिक पायाभूत सुविधांमधील परिवहन, ऊर्जा,

दळणवळण, सिंचन, पिण्याचे पाणी पुरवठा आणि स्वच्छता, साठवण, शिक्षण व आरोग्य या आठ क्षेत्रांची राज्य स्तरावरील पायाभूत सांख्यिकीय माहिती संकलित केली आहे. 'महाराष्ट्राची पायाभूत सुविधा सांख्यिकी २०२१-२२ व २०२२-२३' हे द्वैवार्षिक प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आले आहे. संदर्भ वर्ष २०२३-२४ व २०२४-२५ बाबतच्या प्रकाशनाचे काम हाती घेण्यात आले असून ते सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल.

७. जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन : सन १९५७-५८ मध्ये जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांची स्थापना झाल्यापासून प्रतिवर्षी 'जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन' हे प्रकाशन जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांमार्फत प्रकाशित करण्यात येत आहे. या प्रकाशनात जिल्ह्यातील विविध सामाजिक व आर्थिक विषयांवरील तालुकानिहाय आकडेवारी दिली जाते. सन २००९-१० मध्ये सदर प्रकाशनाची पुनर्रचना करण्यात येऊन पुनर्रचित प्रकाशन सन २०१० मध्ये प्रकाशित करण्यात आले आहे. तसेच सन २०१८-१९ मध्ये सदर प्रकाशनाची पुनश्च: पुनर्रचना करण्यात आली. सर्व जिल्ह्यांचे 'जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन २०२३' हे प्रकाशन सन २०२३-२४ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित झाले आहे. संदर्भ वर्ष २०२४ साठीच्या सर्व जिल्ह्यांच्या प्रकाशनांचे काम प्रगतीपथावर असून ते सन २०२४-२५ मध्ये माहे नोव्हेंबर २०२४ अखेर प्रकाशित करण्यात येणार आहे. संदर्भ वर्ष २०२५ करिताच्या सर्व जिल्ह्यांच्या प्रकाशनाचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

८. आदिवासी सामाजिक व आर्थिक सांख्यिकी (त्रैवार्षिक) : हे मराठी भाषेतील विभागनिहाय प्रकाशन तीन वर्षातून एकदा प्रकाशित करण्यात येते. वर्ष २०१३-१४ साठी सदर प्रकाशन प्रकाशित करण्यात आले आहे. या त्रैवर्षिय प्रकाशनामध्ये मागील ३ वर्षांतील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील सोई-सुविधा, आर्थिक व भौतीक प्रगतीची माहिती देण्यात येते. 'आदिवासी सामाजिक व आर्थिक सांख्यिकी २०२१-२२ ते २०२३-२४' या प्रकाशनाचे काम सन २०२४-२५ मध्ये हाती घेण्यात आले असून सदर प्रकाशन सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. यापुढील त्रैवार्षिक प्रकाशन संबंधित वर्षात प्रकाशित करण्यात येईल.

९. दृष्टीक्षेपात विभाग- 'दृष्टीक्षेपात विभाग २०२२-२३' या प्रकाशनाचे काम हाती घेण्यात आले असून सदर प्रकाशन सन २०२४-२५ मध्ये मार्च, २०२५ अखेर पूर्ण करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२३-२४ साठीच्या प्रकाशनाचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

१०. बालकांची सांख्यिकी- सदर प्रकाशन संचालनालयामार्फत नव्याने तयार करण्यात येत आहे. 'बालकांची सांख्यिकी २०२२-२३' या प्रकाशनाचे काम हाती घेण्यात आले असून सदर प्रकाशन सन २०२४-२५ मध्ये मार्च, २०२५ अखेर पूर्ण करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२३-२४ साठीच्या प्रकाशनाचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

११. पर्यावरण सांख्यिकी- सदर प्रकाशन संचालनालयामार्फत नव्याने तयार करण्यात येत आहे. 'पर्यावरण सांख्यिकी २०२३-२४' या प्रकाशनाचे काम हाती घेण्यात आले असून सदर प्रकाशन सन २०२४-२५ मध्ये जून, २०२५ अखेर पूर्ण करण्यात येईल. संदर्भ वर्ष २०२४-२५ साठीच्या प्रकाशनाचे काम सन २०२५-२६ मध्ये हाती घेण्यात येईल.

३.५ शासनाच्या इतर विभागांत संचालनालयाच्या संवर्गावरील अधिकारी / कर्मचारी कार्यरत आहेत. सदर विभागांत सांख्यिकीय माहिती तयार होत असते. सदर सांख्यिकीय माहिती शासनास विविध धोरणात्मक निर्णय घेण्याकरीता उपयुक्त असल्याने संबंधित विभागांकडून सांख्यिकीय माहिती, प्रकाशने/अहवाल उपलब्ध करुन देण्यात येतात.

तक्ता ३.१

वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	मूलभुत आकडेवारी	31711	0	31711	44238	0	44238
	एकूण 'अ' स्थूल	31711	0	31711	44238	0	44238
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	31711	0	31711	44238	0	44238
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	14574	0	14574	26658	0	26658
	अतिकालिक भत्ता	0	0	0	1	0	1
	प्रवास खर्च	40	0	40	81	0	81
	कार्यालयीन खर्च	109	0	109	74	0	74
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	0	0	0	1	0	1
	प्रकाशने	0	0	0	125	0	125
	व्यावसायिक व विशेष सेवा	16988	0	16988	17298	0	17298
	एकूण 'ब' स्थूल	31711	0	31711	44238	0	44238
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	31711	0	31711	44238	0	44238
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	31711	0	31711	44238	0	44238
	एकूण 'क' स्थूल	31711	0	31711	44238	0	44238
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	31711	0	31711	44238	0	44238

TABLE ३.१
Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अंदाज २०२४-२०२५			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६			
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates २०२५-२०२६			
अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	Classification
Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
						Activitywise Classification --
37504	0	37504	44266	0	44266	Collection of basic statistics
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'A' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'A' Net
						Objectwise Classification--
20000	0	20000	26658	0	26658	Salaries
1	0	1	1	0	1	Over time allowance
57	0	57	83	0	83	Travel expenses
59	0	59	100	0	100	Office expenses
1	0	1	1	0	1	Telephone, Electricity & Water Charges
88	0	88	125	0	125	Publication
17298	0	17298	17298	0	17298	Professional & Special Services
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'B' Net
						Source of Finance --
						Demand No. Major Head
37504	0	37504	44266	0	44266	O-9 3454
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
37504	0	37504	44266	0	44266	Total 'C' Net

तक्ता ३.२ TABLE 3.2
कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण
Programme work-load summary and explanation of financial requirements

अ.क्र. Sr.No.		कार्य / बाब वर्णन	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	केलेले काम Work done during 2023-24	केलेले काम Work done during 2024-25	करावयाचे काम Work proposed during 2025-26	Unit of Work Measurement	Activity / Item Description
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
१.		**प्रकाशने**						**Publications**
	(१)	महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा	..	1	1	1	..	Statistical Abstract of Maharashtra State
	(२)	महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी	..	1	1	1	..	Economic Survey of Maharashtra
	(३)	महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी	..	1	1	1	..	Handbook of Basic Statistics of Maharashtra
	(४)	महाराष्ट्राची आर्थिक आकडेवारी	..	1	1	1	..	Maharashtra's Economy in Figures
	(५)	जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	..	36	36	36	..	District Socio-economic Review
	(६)	महाराष्ट्रातील जिल्हयांचे व भारतातील राज्यांचे निवडक निर्देशक	..	1	1	1	..	Selected Indicators for districts in Maharashtra & States in India
	(७)	तालुकावार निवडक निर्देशक (जिल्हानिहाय)	..	36	36	36	..	Talukawise Selected Indicators (District wise)
	(८)	दृष्टिक्षेपात विभाग	..	..	..	6	..	Division at a Glance
	(९)	पायाभूत सुविधांबाबतची महाराष्ट्र राज्याची सांख्यिकी	..	1	..	1	..	Infrastructure Statistics of Maharashtra State
	(१०)	महाराष्ट्रातील स्त्रिया व पुरुष	..	1	1	1	..	Women and Men in Maharashtra
२.		**अहवाल**						**Reports**
		शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष	..	1	1	1	..	Employees Master Database

४. नियोजनाकरिता सांख्यिकी

४.१ या कार्यक्रमांतर्गत प्रामुख्याने राज्य व जिल्हा उत्पन्नाचे अंदाज, लोकवित्त विषयक आकडेवारीचे विश्लेषण, भांडवल निर्मितीचे अंदाज, किंमती विषयक आकडेवारी, औद्योगिक आकडेवारी व जिल्ह्यातील विविध अंमलबजावणी यंत्रणांकडील सांख्यिकीय माहितीचे संकलन आणि समन्वय इत्यांदीचा समावेश आहे.

४.२ राज्य उत्पन्न अंदाज हे राज्याच्या अर्थव्यवस्थेतील बदल मापनाचे सर्वात महत्वाचे निर्देशक आहे. तत्कालीन मुंबई प्रांताकरिता १९४८-४९ या वर्षासाठी राज्य उत्पन्नाचे अंदाज १९५० मध्ये प्रथमत: तयार करण्यात आले. वेगवेगळ्या शासकीय व खाजगी संस्थांकडून आवश्यक माहिती गोळा करुन अर्थव्यवस्थेच्या सर्व क्षेत्रांचे चालू व स्थिर किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे अंदाज दरवर्षी तयार केले जातात. आधीच्या वर्षाकरिता क्षेत्रवार प्राप्त झालेल्या अद्ययावत माहितीच्या आधारे संबंधित वर्षाचे क्षेत्रवार अंदाज सुध्दा दरवर्षी आवश्यक तेथे सुधारित करण्यात येतात. मागील आर्थिक वर्षासाठीच्या पहिल्या सुधारित अंदाजाबरोबर वर्षनिहाय व क्षेत्रनिहाय अंदाजाची मालिका, तसेच उपलब्ध प्राथमिक माहितीच्या आधारे चालू आर्थिक वर्षाकरिता राज्य उत्पन्नाचे पुर्वानुमान अंदाज तयार करुन 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी' या प्रकाशनात दरवर्षी प्रकाशित करण्यात येतात.

४.३ बदलत्या अर्थव्यवस्थेचा अचूक आढावा घेता यावा व नवीन क्षेत्रांचा / माहितीचा समावेश करुन राष्ट्रीय उत्पन्न / राज्य उत्पन्नाची व्याप्ती सुधारणे शक्य व्हावे यासाठी ठराविक कालावधीनंतर (शक्यतो पाच वर्षांच्या अंतराने) राष्ट्रीय उत्पन्न / राज्य उत्पन्नाचे पायाभूत वर्ष बदलण्यात येते. सद्यस्थितीत पायाभूत वर्ष २०११-१२ हे आहे. पायाभूत वर्ष व सुधारित कार्यपध्दती नुसार वर्ष २०११-१२ ते २०२०-२१ चे अंदाज अद्ययावत करण्यात आले. २०२१-२२ चे तिसरे सुधारित तसेच अंतिम अंदाज, २०२२-२३ चे दुसरे सुधारित अंदाज, २०२३-२४ चे पहिले सुधारित अंदाज व २०२४-२५ चे पूर्वानुमान अंदाज तयार करुन 'महाराष्ट्राची आर्थिक पहाणी २०२४-२५' मध्ये प्रकाशित करण्यात येत आहेत. यावर आधारीत राज्य उत्पन्न अंदाज - महाराष्ट्र (सन २०११-१२ ते सन २०२३-२४) हा अहवाल तयार करून सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित राज्य उत्पन्न अंदाजाच्या धर्तीवर २०२५-२६ चे अंदाज तयार करून ते 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२५-२६' मध्ये प्रकाशित करण्यात येतील.

४.४ 'जिल्हा उत्पन्न व दरडोई जिल्हा उत्पन्न' हे क्षेत्र नियोजनासाठी आवश्यक महत्वाचे निर्देशांक आहेत. जिल्हावार उत्पन्नाचे अंदाज तयार करण्यासाठी आवश्यक असलेली सेवा क्षेत्रासाठीची जिल्हास्तरावरील आकडेवारी अंशत: उपलब्ध होत असल्याने, जिल्हा उत्पन्नाचे अंदाज अचूकपणे तयार करण्यास अडचणी येतात. तथापि, राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, भारत सरकार यांनी जिल्हावार उत्पन्न अंदाज तयार करण्यासाठी उपलब्ध करुन दिलेली कार्यपध्दती विचारात घेऊन जिल्हा उत्पन्नाची २०११-१२ या पायाभूत वर्ष मालिका चालु व स्थिर (२०११-१२) किंमतीनुसार तयार करण्यात आली आहे. २०११-१२ ते २०२३-२४ चे स्थूल व निव्वळ जिल्हा उत्पन्न अंदाज 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२४-२५' मध्ये प्रकाशित करण्यात येत आहेत. यावर आधारीत जिल्हा उत्पन्न अंदाज- महाराष्ट्र (सन २०११-१२ ते सन २०२३-२४) हा अहवाल तयार करून सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. तसेच २०२४-२५ चे स्थूल व निव्वळ जिल्हा

उत्पन्न अंदाज 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२५-२६' मध्ये प्रकाशित करण्यात येतील.

४.५ राज्य शासन व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या अर्थसंकल्पातील उत्पन्न व खर्चाविषयक आकडेवारीचे आर्थिक व उद्देशानुसार वर्गीकरण आणि विश्लेषण व स्वायत्त संस्थांच्या वार्षिक लेख्यांचे आर्थिक वर्गीकरण आणि विश्लेषण करण्यात येऊन त्याआधारे राज्य उत्पन्नात सार्वजनिक प्रशासन या क्षेत्राचे एकूण स्थिर भांडवल निर्मितीचे अंदाज तयार करण्यात येतात.

४.६ राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्प २०२४-२५ मधील वर्ष २०२२-२३ (प्रत्यक्ष), २०२३-२४ (सुधारीत अंदाज) व २०२४-२५ (अर्थसंकल्पीय अंदाज) या वर्षांच्या उपलब्ध आकडेवारीचे आर्थिक व उद्देशानुसार वर्गीकरण आणि विश्लेषण करुन २०२४-२५ करिता राज्य उत्पन्नातील सार्वजनिक प्रशासन या क्षेत्राचे व भांडवल निर्मितीचे अंदाज तयार करण्याकरिता आवश्यक तक्ते व लेखे तयार करण्यात आले आहेत. यावर आधारित 'राज्य अर्थसंकल्प २०२२-२३ (प्रत्यक्ष), २०२३-२४ (सुधारीत अंदाज) व २०२४-२५ (अर्थसंकल्पीय अंदाज) चे विश्लेषण' हा अहवाल तयार करून सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल. राज्य अर्थसंकल्प २०२५-२६ मधील वर्ष २०२३-२४ (प्रत्यक्ष), २०२४-२५ (सुधारीत अंदाज) व २०२५-२६ (अर्थसंकल्पीय अंदाज) च्या आधारे आर्थिक व उद्देशानुसार वर्गीकरण करुन विश्लेषणात्मक तक्ते सन २०२५-२६ मध्ये तयार करण्यात येतील.

४.७ (अ) अर्थव्यवस्थेतील किरकोळ चलनवाढ मापन करण्याकरिता पायाभूत वर्षाच्या तुलनेत सर्वसामान्य वस्तु आणि सेवांच्या किरकोळ किंमतीत झालेली वाढ ग्राहक किंमती निर्देशांकाद्वारे परिगणित करण्यात येते. ग्राहक किंमती निर्देशांकाकरिता राज्याच्या ग्रामीण व नागरी भागातील जीवनावश्यक वस्तूंच्या किरकोळ किंमती साप्ताहिक पद्धतीने गोळा करण्यात येतात. त्याआधारे ग्रामीण व नागरी क्षेत्राकरिता ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक १९६२ पासून नियमितपणे दरमहा परिगणित करण्यात येतात. सद्यस्थितीत ग्राहक किंमती निर्देशांक परिगणनेकरिता पायाभूत वर्ष २००३ हे आहे. ग्राहक किंमती निर्देशांकाच्या सध्याच्या मालिकेकरिता (पायाभूत वर्ष २००३) राज्यातील ग्रामीण क्षेत्राकरिता निवडलेल्या ६८ केंद्रातुन १०६ वस्तू व सेवा नागरी क्षेत्राकरिता ७४ केंद्रातून १२६ वस्तू व सेवा यांच्या किरकोळ किंमती गोळा करण्यात येत आहेत. दरमहा ग्रामीण व नागरी क्षेत्राकरिता परिगणित केलेले ग्राहक किंमती निर्देशांक संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर नियमित प्रकाशित करण्यात येतात .

(ब) या संचालनालयामार्फत तयार करण्यात येणारे ग्राहक किंमतींचे निर्देशांक तसेच केंद्र शासनामार्फत तयार करण्यात येणारे निरनिराळे निर्देशांक जसे शेत मजुरांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक, ग्रामीण मजुरांकरिता ग्राहक किंमती निर्देशांक, घाऊक किंमती निर्देशांक आणि ग्राहक किंमती निर्देशांक (नागरी, ग्रामीण, एकत्रित) दरमहा या संचालनालयाकडून विहित नमुन्यातील तक्ता क्रमांक १ व २ मध्ये प्रकाशित करण्यात येतात. या निर्देशांकाचा उपयोग शासकीय, निमशासकीय कार्यालये, इतर खाजगी संस्था यांना निर्देशांकातील वाढीप्रमाणे कामगारांच्या कामाच्या खर्चाची देयके तयार करण्यासाठी होतो. औद्योगिक कामगारांकरिताच्या अखिल भारतीय ग्राहक किंमती निर्देशांकांचा उपयोग राज्यातील काही कारखाने औद्योगिक कामगारांकरिता महागाई भत्त्याचे दर ठरविण्यासाठी करतात.

(क) 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी' या अर्थसंकल्पीय प्रकाशनात ग्राहक किंमती निर्देशांकाची माहिती समाविष्ट करण्यात येते.

४.८ (अ) वार्षिक उद्योग पाहणी (वाउपा) हा देशातील उद्योगांविषयीच्या सांख्यिकीचा एक मुख्य स्रोत आहे. उत्पादन प्रक्रिया, दुरुस्ती सेवा, गॅस, पाणी पुरवठा आणि शीतगृहाशी संबंधित प्रक्रियांचा समावेश असलेल्या संघटित उत्पादन क्षेत्रातील वाढ, रचना आणि संरचनेतील बदलांचे वस्तुनिष्ठपणे आणि वास्तविकतेने मूल्यांकन करण्यासाठी सदर पाहणी सांख्यिकीय माहिती प्रदान करते. राष्ट्रीय नमुना पाहणी कार्यालय, भारत सरकार, दरवर्षी वार्षिक उद्योग पाहणीद्वारे (वाउपा) नोंदणीकृत कारखान्यांबाबतची सांख्यिकीय माहिती गोळा करते. राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, भारत सरकार, सदर माहितीवर संस्करण करुन ती माहिती राज्य शासनास जिल्हास्तरीय अंदाज तयार करण्यासाठी उपलब्ध करुन देत होते. जिल्हानिहाय अंदाज तयार करण्याकरिता सदर माहिती पुरेशी नसल्याने वार्षिक उद्योग पाहणीसाठी राज्य यंत्रणेने अतिरिक्त नमुन्यातील कारखान्यांसाठी माहिती गोळा करावी असे निर्देश केंद्र शासनाने दिले आहेत. त्यानुसार २००५-०६ या वर्षापासून हे काम अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन यांचेमार्फत हाती घेण्यात आले असून राज्य नमुना (२ व ४) अन्वये सदर कार्यालयाच्या offline software द्वारे माहिती संकलन केले जाते. सदर पाहणी सांख्यिकी संग्रहण अधिनियम, २००८ व नियम, २०११ नुसार दरवर्षी केली जाते.

(ब) वाउपा २०२०-२१ चा केंद्र नमुना व राज्य नमुन्यात गोळा केलेल्या एकत्रित माहितीवर आधारित अहवाल सन २०२४-२५ मध्ये संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात आला आहे.

(क) वाउपा २०२१-२२ करीता केंद्र नमुना व राज्य नमुन्यात गोळा केलेल्या एकत्रित माहितीवर आधारित अहवाल सन २०२४-२५ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल.

(ड) वाउपा २०२२-२३ चे क्षेत्रकाम माहे मे, २०२४ मध्ये सुरु करण्यात येऊन माहे डिसेंबर, २०२४ अखेर पूर्ण करण्यात आले. सदर क्षेत्रकामाच्या वैधतीकरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे. वाउपा २०२२-२३ चा केंद्र नमुना व राज्य नमुन्यात गोळा केलेल्या एकत्रित माहितीवर आधारित अहवाल सन २०२५-२६ मध्ये प्रकाशित करण्यात येईल.

(इ) वाउपा २०२३-२४ चे क्षेत्रकामाबाबतची अधिसूचना माहे जानेवारी, २०२५ मध्ये प्रसिध्द करण्यात आली असून क्षेत्रकाम माहे फेब्रुवारी, २०२५ मध्ये सुरु करण्यात आले आहे.

४.९ राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालय, भारत सरकार, यांच्या प्राप्त सूचनेअन्वये राज्यस्तरीय 'औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २०११-१२)' परिगणित करण्याचे काम उद्योग संचालनालयासमवेत अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय यांचेकडून हाती घेण्यात आले आहे. थेट कारखानदारांमार्फत उत्पादन विषयक मासिक माहिती नोंदणी व निर्देशांक परिगणनेकरिता अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाद्वारे वेब पोर्टल विकसित करण्यात आले आहे.

४.१० विश्लेषण शाखेमार्फत 'महाराष्ट्रातील स्त्रिया व पुरुष' हे वार्षिक प्रकाशन तयार केले जाते. वर्ष २०२३ साठीचे प्रकाशन डिसेंबर २०२४ मध्ये प्रकाशित करण्यात आले व वर्ष २०२४ साठीचे प्रकाशन डिसेंबर २०२५ पर्यंत प्रकाशित करण्यात येईल.

४.११ गुणात्मक, विश्वासार्ह सांख्यिकी माहिती वेळेवर प्राप्त व्हावी यासाठी राज्यातील सांख्यिकीय प्रणालीचे बळकटीकरण करण्याच्या उद्देशाने अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत 'सांख्यिकी

सक्षमीकरणासाठी सहाय्य' ही केंद्रीय क्षेत्र योजना राबविण्यासाठी तयार करण्यात आलेला आराखडा राष्ट्रीय सांख्यिकी कार्यालयाने मंजूर केला आहे. त्या अनुषंगाने सांख्यिकी आणि कार्यक्रम कार्यान्वयन मंत्रालय, भारत सरकार आणि नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्यात सामंजस्य करार करण्यात आला आहे. या आराखड्यानुसार केंद्र शासनाने रु. १८.०५ कोटी निधी मंजूर केला असून सदर निधी मार्च २०२६ पर्यंत खर्च करणे अपेक्षित आहे. केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या सुधारित मार्गदर्शक सुचनांनुसार 'सांख्यिकी सक्षमीकरणासाठी सहाय्य' या योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

४.१२ राज्यातील तरुणांसाठी 'मुख्यमंत्री फेलोशिप कार्यक्रम' सन २०१५ मध्ये सुरु करण्यात आला व सन २०१६ पासून सदर कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयावर सोपविण्यात आली. कार्यक्रमाच्या दरम्यान राज्यातील विकास प्रक्रिया व त्यातील टप्पे जाणून घ्यावेत व ते समजून घेत असताना शासकीय यंत्रणेतील कामकाज, यंत्रणांमधील समन्वय इत्यादी बाबी त्यांनी समजून घ्याव्यात तसेच मेंटॉरच्या मार्गदर्शनाखाली, नाविन्यपूर्ण कल्पनांच्या आधारे कामात योगदान द्यावे या बाबी अपेक्षित आहेत. सन २०२३-२४ पासून ६० उमेदवारांना 'फेलो' म्हणून शासनाच्या विविध विभागात व महामंडळांमध्ये गट 'अ' समकक्ष अधिकारी म्हणून नियुक्ती देण्यात येत असून त्यांना दरमहा ₹७५,०००/- इतकी रक्कम छात्रवृतीच्या स्वरुपात देण्यात येत आहे. सन २०२३-२४ पासून राष्ट्रीय स्तरावरील संस्थेने राबविलेल्या 'पोस्ट ग्रॅज्युएट सर्टिफिकेट प्रोग्रॅम इन टुल्स फॉर इफेक्टीव्ह पब्लिक पॉलिसी' याचा फेलोशिप कार्यक्रमात समावेश करण्यात आला आहे. सन २०२४-२५ मध्ये सुधारित शासन निर्णय प्राप्त न झाल्याने सदर कार्यक्रम राबविण्यात आला नाही. सन २०२५-२६ मध्ये सुधारित शासन निर्णय प्राप्त झाल्यास त्यानुसार कार्यक्रम राबविण्यात येईल.

शाश्वत विकास ध्येये

४.१३ शाश्वत विकास ध्येयांची पार्श्वभूमी

१) संयुक्त राष्ट्रांच्या सर्व १९३ सदस्य देशांनी दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या आमसभेत शाश्वत विकासाचा अजेंडा स्वीकारला आहे. यामध्ये शाश्वत विकासाची १७ ध्येये व १६९ लक्ष्ये असून ती दिनांक १ जानेवारी, २०१६ ते दिनांक ३१ डिसेंबर, २०३० पर्यंत साध्य करावयाची आहेत.

२) राष्ट्रीय स्तरावर नीति आयोग नोडल संस्था असून राज्यस्तरावर नियोजन विभाग नोडल विभाग आहे.

३) नियोजन विभागाने दि. ०३ डिसेंबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाच्या अधिनस्त 'शाश्वत विकास ध्येय-अंमलबजावणी आणि समन्वय केंद्र' स्थापन केले आहे.

४.१४ शाश्वत विकास ध्येयांसंबंधी अलीकडील कामाच्या प्रगतीची संक्षिप्त माहिती

१) राज्यस्तरावर शाश्वत विकास ध्येयांच्या प्रगतीचे मापन करण्यासाठी 'राज्य निर्देशक आराखडा' तयार करण्यात आला आहे. या आराखड्यामध्ये २३७ निर्देशकांचा समावेश आहे. अंतिम केलेल्या २३७ निर्देशकांची आकडेवारीबाबतची सांख्यिकीय अचूक माहिती संकलित करण्यास सर्व समावेशक मार्गदर्शक माहिती देणारा 'महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय - मेटाडेटा' हा अहवाल दिनांक २९ जून, २०२३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला.

२) शासनाकडून प्रस्तावित नवीन योजना/कार्यक्रम यांची सांगड शाश्वत विकास

ध्येय/त्यामधील लक्ष यांच्याशी नियमितपणे घालण्यात येत आहे. महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येयांशी योजनांची सांगड सुधारित अहवाल तयार करण्याचे काम सुरु आहे.

३) राज्य निर्देशक आराखड्यावर आधारित शाश्वत विकास ध्येये आधाररेषा अहवाल सन २०१५-१६ तयार करण्यात आला असून तो दिनांक २९ जून, २०२३ रोजी प्रकाशित करण्यात आला आहे. 'राज्य निर्देशक आराखडा प्रगतीमापन अहवाल २०२२-२३' दिनांक २९ जून, २०२४ रोजी प्रकाशित करण्यात आला असून या अहवालात सन २०१५ पासून सन २०२२-२३ पर्यंत शाश्वत विकास ध्येयांच्या अनुषंगाने प्रगतीचे मोजमाप करण्यासाठी शाश्वत विकास ध्येय-राज्य निर्देशक आराखड्यामध्ये अंतिम केलेल्या २३७ निर्देशकांची आकडेवारी घेण्यात आली आहे. शाश्वत विकास ध्येयांच्या प्रगतीचे मापन करण्यासाठी सन २०२३-२४ चा प्रगती मापन अहवाल तयार करण्याचे काम चालू आहे.

४) शाश्वत विकास ध्येयांच्या जिल्हा स्तरावरील प्रगतीचे मापन करण्यासाठीच्या 'महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येये जिल्हा निर्देशक आराखडा' यामध्ये १२० निर्देशकांचा समावेश आहे. या आराखड्यातील निर्देशकांच्या अनुषंगाने जिल्हा स्तरावरील प्रगतीचा आढावा घेण्यासाठी सन २०१५-१६ ते सन २०२३-२४ वार्षिक प्रगती मापन अहवाल तयार करण्याचे कार्य सुरु आहे.

५) सन २०२४-२५ मध्ये राज्यस्तरीय, क्षेत्रीय व स्थानिक स्वराज्य संस्था स्तरावरील अधिकाऱ्यांसाठी शाश्वत विकास ध्येयांसंबंधी प्रशिक्षण व विविध कार्यशाळा आयोजित करण्यात आल्या असून सन २०२५-२६ मध्ये ही त्या आयोजित करण्यात येणार आहेत.

तक्ता ४.१
वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

वर्गीकरण		प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसकल्पय अदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	अर्थशास्त्र	10992	0	10992	16677	0	16677
	नियोजनाकरिता आकडेवारी	365440	25597	391037	467222	124612	591834
	एकूण 'अ' स्थूल	376432	25597	402029	483899	124612	608511
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	376432	25597	402029	483899	124612	608511
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	336829	18690	355519	434862	27000	461862
	अतिकालिक भत्ता	214	0	214	498	50	548
	प्रवास खर्च	1661	132	1793	2738	350	3088
	कार्यालयीन खर्च	4632	3169	7801	5251	63362	68613
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	1823	36	1859	2751	446	3197
	भाडेपट्टी व कर	3097	0	3097	4000	5000	9000
	प्रकाशने	0	457	457	0	1550	1550
	पेट्रोल, तेल व वंगन	2530	246	2776	3360	3600	6960
	जाहिरात व प्रसिध्दी	0	179	179	0	5000	5000
	सहायक अनुदान (वेतनेतर)	3905	0	3905	1	0	1
	इतर प्रशासकीय खर्च	0	0	0	0	0	0
	व्यावसायिक व विशेष सेवा	0	0	0	0	0	0
	यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	0	0	0	0	0	0
	कंत्राटी सेवा	21534	2036	23570	30000	9954	39954
	संगणक खर्च	207	652	859	438	300	738
	मोटार वाहने	0	0	0	0	8000	8000
	एकूण 'ब' स्थूल	376432	25597	402029	483899	124612	608511
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	376432	25597	402029	483899	124612	608511
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	376432	25597	402029	483899	124612	608511
	एकूण 'क' स्थूल	376432	25597	402029	483899	124612	608511
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	376432	25597	402029	483899	124612	608511

TABLE ४.१

Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates 2024-2025			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६ Budget Estimates २०२५-२०२६			Classification
अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
						Activitywise Classification --
13520	0	13520	18510	0	18510	Economics
426894	95860	522754	463400	197645	661045	Statistics for Planning
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'A' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'A' Net
						Objectwise Classification --
398500	23920	422420	428482	25633	454115	Salaries
399	0	399	401	0	401	Over time allowance
1917	197	2114	2525	3270	5795	Travel expenses
4201	50081	54282	5701	145242	150943	Office expenses
2201	188	2389	2501	440	2941	Telephone, Electricity
3200	2000	5200	4500	3600	8100	Rents , Rates & Taxes
0	955	955	0	1630	1630	Publication
2688	2675	5363	4300	3370	7670	Petrol,Oil & Lubricicants
0	3500	3500	0	5000	5000	Advertising & Publicity
1	0	1	0	0	0	Grant in aid (Non salary)
0	0	0	0	0	0	Other administrative expenses
0	0	0	0	2500	2500	Professional & Special Services
0	0	0	0	200	200	Machinery & Equipments
27000	6584	33584	33000	6700	39700	Contractual Services
307	160	467	500	60	560	Computers Expenses
0	5600	5600	0	0	0	Motor Vehicle
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'B' Net
						Source of Finance --
						Demand No. Major Head
440414	95860	536274	481910	197645	679555	O-9 3454
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
440414	95860	536274	481910	197645	679555	Total 'C' Net

तक्ता ४.२ TABLE 4.2

कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश व वित्तीय आवश्यकतांचे स्पष्टीकरण

Programme work-load summary and explanation of financial requirements

अ.क्र. Sr.No.	कार्य / बाब वर्णन	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	केलेले काम Work done during २०२३-२०२४ 2023-2024	केलेले काम Work done during २०२४-२०२५ 2024-2025	करावयाचे काम Work proposed during २०२५-२०२६ 2025-2026	Unit of Work Measurement	Activity / Item Description
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1	महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागाकरिता ग्राहक किंमतींचे मासिक निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००३=१००)	संख्या	12	12	12	No.	Monthly index of consumer prices for rural area of Maharashtra (Base year 2003=100)
2	महाराष्ट्रातील नागरी भागाकरिता ग्राहक किंमतींचे मासिक निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००३=१००)	संख्या	12	12	12	No.	Monthly index of consumer prices for urban area of Maharashtra (Base year 2003=100)
३	महाराष्ट्र राज्यातील किंमतींच्या पातळीचे मासिक समालोचन	संख्या	12	12	12	No.	Monthly review of price situation of Maharashtra State
4	निरनिराळे महत्वाचे ग्राहक किंमती व घाऊक किंमतींचे निर्देशांक दर्शविणारा तक्ता	संख्या	12	12	12	No.	Statement showing different important consumer and wholesale price indices
5	महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागाकरिता ग्राहक किंमतींचे संकलन व महिती नोंदणी (पायाभूत वर्ष २०१८=१००)	संख्या (बाजारपेठ)	-	-	192	No. (Market)	Collection & data entry of consumer prices for rural area of Maharashtra (Base year 2018=100)
6	महाराष्ट्रातील नागरी भागाकरिता ग्राहक किंमतींचे संकलन व महिती नोंदणी (पायाभूत वर्ष २०१८=१००)	संख्या (बाजारपेठ)	-	-	275	No. (Market)	Collection & data entry of consumer prices for urban area of Maharashtra (Base year 2018=100)

तक्ता ४.२ TABLE 4.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
7	वार्षिक उद्योग पाहणी	(संख्या)	ASI 19-20	ASI 20-21	ASI 21-22	ASI 22-23	ASI 23-24	(No.)	Annual Survey of Industries (ASI)
(अ)	क्षेत्रकाम	कारखाने	2369	2402	2400	1956	1878	Factories	Fieldwork
			ASI 18-19	ASI 19-20	ASI 20-21	ASI 21-22	ASI 22-23		
(ब)	सुक्ष्मतपासणी व वैधतीकरण	पत्रके	1207	2013	2402	2400	1956	Schedules	Scrutiny of returns and validations
(क)	तक्तीकरण	तक्ते	ASI 13-14	ASI 14-15	ASI 18-19	ASI 19-20	ASI 20-21	21-22	22-23	Tables	Tabulation
			13	13	13	13	13	13	13		
(ड	अहवाल लेखन	(संख्या)	ASI 11-12	ASI 12-13	ASI 17-18	ASI 19-20	ASI 20-21	ASI 21-22	ASI 22-23	(No.)	Report Writing
			1	1	1	1	1	1	1		
8	औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक	(संख्या)	Yr. 11-12	Yr. 18-19	Yr. 19-20	Yr. 11-12	Yr. 19-20	Yr. 20-21	Yr. 21-22	Yr. 11-12	Yr. 19-20	Yr. 20-21	Yr. 21-22	Yr 22-23	Yr. 23-24	(No.)	Index of Industrial Production (IIP)
(अ)	माहिती नोंदणी	कारखाने	279	279	279	279	279	279	Factories	Data Entry
(ब)	वैधतीकरण	कारखाने	279	279	279	279	279	279	Schedules	Validation
(क)	निर्देशांक परिगणन		----	----	12	12	12	12	12	12		Index Compilation
(ड)	बुलेटीन प्रकाशन				12	12	12	12	12	12	Tables	Bulletin Release

तक्ता ४.३ TABLE 4.3
कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश
Programme Work-Load Summary

अ.क्र.	कार्य/बाब वर्णन	केलेले काम (सन २०२४-२५)	करावयाचे काम (सन २०२५-२६)
(१)	(२)	(३)	(४)
१.	महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय राज्य निर्देशक आराखडा Maharashtra SDGs State indicator Framework	१. २३७ निर्देशक असलेला महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय राज्य निर्देशक आराखडा दि. २९ जून २०२२ रोजी प्रकाशित करण्यात आला असून त्यामध्ये कालानुरूप बदल करून महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय राज्य निर्देशक आराखडा २.० तयार करण्यात येत आहे. Maharashtra Sustainable Development Goals State Indicator framework with २३७ Indicators was published on २९th June २०२२.Maharashtra Sustainable development Goals State Indicator framework २.० is under progress.	१ शाश्वत विकास ध्येयांच्या अनुषंगाने आवश्यकतेनुसार राज्य निर्देशक आराखडा सुधारित आवृत्ती तयार करणे. To prepare revised State indicator framework of Sustainable Development Goals as per requirement.
२.	महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय वार्षिक प्रगतीमापन अहवाल Maharashtra Sustainable Development Goal yearly progress report	२. शाश्वत विकास ध्येयांच्या अनुषंगाने दरवर्षी प्रगतीचे मोजमाप करण्यासाठी राज्य निर्देशक आराखडा प्रगतीमापन अहवाल २०२२-२३ तयार करण्यात आलेले असून दि. २९ जून २०२४ रोजी प्रकाशित करण्यात आला. The State Indicator framework progress report 2022-23 to measure annual progress against the sustainable development goals was published on 29th June 2024.	२. राज्य निर्देशक आराखडा प्रगतीमापन अहवाल सन २०२३-२४ व २०२४-२५ तयार करणे. To prepare State Indicator Framework progress report 2023-24 and 2024-25.
३.	महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येयांशी योजनांची सांगड Maharashtra SDG scheme mapping	३. शासनाकडून प्रस्तावित नवीन योजना/कार्यक्रम यांची सांगड वेळोवेळी शाश्वत विकास ध्येय/त्यामधील लक्ष यांच्याशी करण्यात येते. New schemes/programmes proposed by the Government are periodically mapped with the Sustainable Development Goals.	३. शासनाकडून प्रस्तावित नवीन योजना/कार्यक्रम यांची सांगड शाश्वत विकास ध्येय/त्यामधील लक्ष यांच्याशी नियमितपणे घालण्यात येईल. महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येयांशी योजनांची सांगड सुधारित अहवाल तयार करणे. New schemes/programmes proposed by the Government will be mapped with the Sustainable Development Goals. To prepare and published revised Maharashtra SDGs Scheme Mapping Report

४.	महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय जिल्हा निर्देशक आराखडा Maharashtra SDG district indicator Framework	४. शाश्वत विकास ध्येय यांचे स्थानिकीकरण करण्याकरीता तसेच जिल्हास्तरावर उपलब्ध होणाऱ्या माहितीच्या आधारावर तसेच जिल्ह्या-जिल्ह्यांमध्ये शाश्वत विकास ध्येयांच्या प्रगतीची तुलना करण्यासाठी व मोजमाप करण्यासाठी जिल्हा निर्देशक आराखडा तयार करण्यात आला. सदर आराखडयामध्ये १२० निर्देशक समाविष्ट करण्यात आले. सदर आराखडा दि. २९ जून, २०२३ रोजी प्रसिध्द करण्यात आला. सध्या जिल्हा निर्देशक आराखड्याचे आधाररेषा अहवाल तयार करण्याचे काम सुरु आहे. In order to localize the sustainable development goal and on the basis of the information available at the district level, a district indicator framework was prepared to compare and measure the progress of the sustainable development goals across districts. 120 indicators were included in the said framework and it is published on 29th June, 2023. At present, the work of preparing the base line report of the District Indicator framework is in progress.	४. महाराष्ट्र शाश्वत विकास ध्येय जिल्हा निर्देशक आराखडा चे आधार रेषा अहवाल तयार करणे व वार्षिक प्रगती मापन अहवाल सन २०२३-२४ पर्यंत तयार करणे. आवश्यकतेनुसार नवीन निर्देशक समाविष्ट करणे. त्यानंतर सदर आराखडा प्रकाशित करणे. Baseline report of Sustainable Development Goal District Indicator Framework of all the districts will be finalized. Yearly progress report upto 2023-24 of all the districts will be prepared. Adding new indicators as needed. After that the said framework will be published.
५.	राज्य निर्देशक आराखडा मेटाडेटा तयार करणे. To prepare metadata of state indicator framework..	५. राज्य निर्देशक आराखड्याचा मेटाडेटा तयार करण्यात आला असून तो सुध्दा दि. २९ जून, २०२३ रोजी प्रकाशीत करण्यात आला. Metadata of State Indicator framework has been prepared and it is also published on 29th June, 2023.	५. राज्य निर्देशक आराखड्यामध्ये आवश्यकतेनुसार केलेल्या सुधारणांच्या अनुषंगाने सुधारित मेटाडेटा तयार करण्यात येईल. In case of revision in the State Indicator Framework revised metadata will be prepared.

५. पाहण्या, अभ्यास व गणना

५.१ या कार्यक्रमात राष्ट्रीय नमुना पाहणी आणि एतदर्थ पाहणी यासारख्या निरनिराळया पाहण्यांचा समावेश होतो.

५.२ केंद्र शासन सन १९५० पासून महत्वाच्या निवडक विषयांवर माहिती गोळा करण्यासाठी बहुउद्देशीय सामाजिक व आर्थिक नमुना पाहण्या आयोजित करीत असते. सन १९५५ पासून म्हणजे राष्ट्रीय नमुना पाहणीच्या ९ व्या फेरीपासून महाराष्ट्र शासनानेही अनुरुप नमुना तत्वावर या कार्यक्रमात सहभाग घेण्यास सुरुवात केली. केंद्र व राज्य नमुन्याची आकडेवारी एकत्रित करुन राज्याच्या आर्थिक व सामाजिक स्थितीविषयक विविध बाबींचे अचूक अंदाज उपलब्ध करुन घेण्याच्या दृष्टीने हा सहभाग घेतला जातो. विभागीय स्तरावर अधिक अचूक अंदाज मिळवण्यासाठी सन १९६२-६३ पासून नागरी भागाकरीता राज्य नमुना आकारात वाढ करण्यात आली.

५.३ राष्ट्रीय नमुना पाहणीच्या ७७ व्या फेरीचे क्षेत्रकाम माहे जानेवारी, २०१९ ते डिसेंबर, २०१९ अखेर पूर्ण करण्यात आले. सदर फेरीमध्ये “शेतकरी कुटुंबाची मुल्यांकन पाहणी आणि जमीन व पशुधारणा” या विषयाची माहिती ४४२ ग्रामीण घटकांतून तसेच “कर्जे व गुंतवणूक” या विषयाची माहिती ४४२ ग्रामीण व ६६४ नागरी घटकांमधून संकलित करण्यात आली असून या दोन्हीही विषयाचे राज्य नमूना माहितीवर आधारित अहवाल लेखनाचे काम प्रगतिपथावर आहे. अहवाल लेखनाचे काम २०२४-२५ या वर्षात पूर्ण करुन अहवाल संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करण्यात येईल.

५.४ राष्ट्रीय नमुना पाहणी ७८ व्या फेरीचे क्षेत्रकाम माहे जानेवारी, २०२० पासून सुरू करण्यात आले. या फेरीमध्ये “देशांतर्गत पर्यटनावरील खर्च आणि बहु निर्देशांक पाहणी” या विषयावर ६४८ ग्रामीण व ९६८ नागरी घटकांमधून आकडेवारी संकलित करण्यात आली. कोविड -१९ साथीच्या परिस्थितीमुळे, केंद्र सरकारने “देशांतर्गत पर्यटनावरील खर्च” या विषयावरील माहिती संकलन रद्द केले. तथापि “बहु निर्देशांक पाहणी” या विषयाचे क्षेत्रकाम माहे ऑगस्ट, २०२१ पर्यंत पूर्ण करण्यात आले. या विषयावरील माहिती नोंदणीचे काम पूर्ण झाले असून राज्य नमूना माहितीवर आधारित अहवाल लेखनाचे काम प्रगतिपथावर आहे.

५.५ राष्ट्रीय नमुना पाहणी ७९ व्या फेरीचे क्षेत्रकाम माहे जुलै, २०२२ ते ऑगस्ट, २०२३ या कालावधीत पूर्ण करण्यात आले. सदर फेरीमध्ये “व्यापक वार्षिक मॉड्युलर सर्वेक्षण CAMS (Comprehensive Annual Modular Survey)” आणि “आयुष पद्धतीबाबत सर्वेक्षण” या विषयावर ५२० ग्रामीण व ९१२ नागरी घटकांमधून विस्तृत माहिती संकलित करण्यात आली. या विषयावरील राज्य नमुना माहितीवर आधारित तक्तीकरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

५.६ राष्ट्रीय नमुना पाहणी ८० व्या फेरीचे क्षेत्रकाम माहे जानेवारी २०२५ ते डिसेंबर २०२५ या कालावधीत होणार आहे. सदर फेरीमध्ये कुटुंबाचा सामाजिक उपभोग-आरोग्य् या विषयाची माहिती ७४० ग्रामीण व ६६८ नागरी घटकांमधून संकलित करण्यात येणार आहे.

५.७ एतदर्थ पाहणी योजना राज्यात सन १९६० पासून कार्यान्वित आहे. शासनाच्या विविध

विभागांना लागणारी व इतरत्र तयार स्वरुपात उपलब्ध नसलेली विविध विषयावरील माहिती सामाजिक व आर्थिक पाहणी घेऊन उपलब्ध करुन देण्याच्या उद्देशाने ही योजना सुरू करण्यात आली.

५.८ वर्ष २०२३-२४ मध्ये, "ज्ञान, वृत्ती आणि सराव याबाबत नागरिकांचे मूलभूत (Baseline) सर्वेक्षण" या विषयावर लोकसभा सार्वत्रिक निवडणूक-२०२४ साठी संचालनालयाद्वारे केंद्रीय निवडणूक आयोगासाठी नियोजन विभागाच्या आदेशानुसार विशेष सर्वेक्षण करण्यात आले. या विषयावरील संकलित माहितीच्या आधारे सन २०२३-२४ मध्ये अहवाल अंतिम करण्यात आला असून मुख्य निवडणूक अधिकारी कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य यांना सादर करण्यात आला आहे.

५.९ वर्ष २०२४-२५ मध्ये "ज्ञान, वृत्ती आणि सराव याबाबत नागरिकांचे एंडलाईन (Endline) सर्वेक्षण" या विषयावर लोकसभा सार्वत्रिक निवडणूक-२०२४ साठी संचालनालयाद्वारे केंद्रीय निवडणूक आयोगासाठी नियोजन विभागाच्या आदेशानुसार विशेष सर्वेक्षण करण्यात आले. या विषयावरील संकलित माहितीच्या आधारे सन २०२४-२५ मध्ये अहवाल लेखन पूर्ण करण्यात आले असून सदर अहवाल मुख्य निवडणूक अधिकारी कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य यांना सादर करण्यात आला आहे.

५.१० 'शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष' अंतर्गत राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांची माहिती संगणकीय प्रणालीमध्ये दरवर्षी अद्ययावत करण्यात येते. 'शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष २०२३' अंतर्गत सर्व ३६ जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांमार्फत सुमारे ७.२४ लाख कर्मचाऱ्यांची माहिती अद्ययावत करण्याची कार्यवाही एकूण १२,७३१ आहरण व संवितरण कार्यालयांकडून पूर्ण करण्यात आली आहे. 'शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष २०२४' अंतर्गत सुमारे ७.१२ लाख कर्मचाऱ्यांची माहिती अद्ययावत करण्याची कार्यवाही सुमारे १२,७९२ आहरण व संवितरण कार्यालयांमार्फत सुरु आहे.

तक्ता ५.१

वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पिय अदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	पाहण्या, अभ्यास व गणना..	66709	0	66709	136255	0	136255
	एकूण 'अ' स्थूल	66709	0	66709	136255	0	136255
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	66709	0	66709	136255	0	136255
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	64897	0	64897	131918	0	131918
	अतिकालिक भत्ता	0	0	0	1	0	1
	प्रवास खर्च	952	0	952	3064	0	3064
	कार्यालयीन खर्च	61	0	61	271	0	271
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	0	0	0	1	0	1
	व्यावसायिक व विशेष सेवा	799	0	799	1000	0	1000
	संगणक खर्च	0	0	0	0	0	0
	सहायक अनुदान (वेतनेतर)	0	0	0	0	0	0
	सहायक अनुदान (वेतन)	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' स्थूल	66709	0	66709	136255	0	136255
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	66709	0	66709	136255	0	136255
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	66709	0	66709	136255	0	136255
	एकूण 'क' स्थूल	66709	0	66709	136255	0	136255
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	66709	0	66709	136255	0	136255

TABLE ५.१

Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अदाज २०२४-२०२५			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६			Classification
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates 2025-2026			
अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	
Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	
(8)	(9)	(10)			(11)	(1)
						Activitywise Classification --
118364	0	118364	135237	0	135237	Surveys, Studies & Censuses
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'A' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'A' Net
						Objectwise Classification --
115000	0	115000	131000	0	131000	Salaries
1	0	1	1	0	1	Over time allowance
2145	0	2145	2956	0	2956	Travel expenses
217	0	217	279	0	279	Office expenses
1	0	1	1	0	1	Telephone, Electricity & Water Charges
0	0	0	1000	0	1000	Professional & Special Services
0	0	0	0	0	0	Computers Expenses
0	0	0	0	0	0	Grant in aid (Non salary)
1000	0	1000	0	0	0	Grant in aid (salary)
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'B' Net
						Source of Finance --
						Demand No. Major Head
118364	0	118364	135237	0	135237	O-9 3454
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
118364	0	118364	135237	0	135237	Total 'C' Net

तक्ता ५.२ TABLE ५.२
कार्यभाराचा संक्षिप्त कार्यक्रम
Work-load summary programme

अ.क्र. कार्य / बाब वर्णन	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	केलेले काम Work done during २०२३-२०२४ 2023-2024	केलेले काम Work done during २०२४-२०२५ 2024-2025	करावयाचे काम Work proposed during २०२५-२६ 2025-2026	Unit of Work Measurement	Activity/Item Description
(1) (2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
(अ) राष्ट्रीय नमुना पाहणी						NATIONAL SAMPLE SURVEY
१) पाहणीचे क्षेत्रकाम	पाहण्यांची संख्या	1	1	3	No. of Surveys	Field work of survey
२) निवडलेली खेडी व नागरी विभाग	संख्या	79 वी फेरी ग्रा. 134 ना. 266	80 वी फेरी @	80 वी फेरी @	No.	No.of selected villages and Urban blocks
३) अहवाल लेखन	संख्या	8	3	3	No.	Drafting of reports
(ब) एतदर्थ पाहणी						ADHOC SURVEY
१) पाहणीचे क्षेत्रकाम	पाहण्यांची संख्या	1*	1*	#	No. of Surveys	Field work of survey
२) निवडलेली खेडी व नागरी विभाग (मतदान केंद्राची संख्या)	संख्या	232	232	#	No.	No. of selected villages and Urban blocks (No.of Polling Stations)
३) अहवाल लेखन	संख्या	1	1	0	No.	Drafting of reports
(क) शासकीय कर्मचाऱ्यांचा Employees Master Database सर्वंकष माहितीकोष				-		
१) आहरण व संवितरण अधिकारी	संख्या	12,731	12,792	--	No.	Number of DDOs
२) कर्मचाऱ्यांची संख्या (गट अ ते इ)	संख्या	7,09,008	7,13,020	--	No.	Number of employees (Group A to E)

@ केंद्रिय रानपा संघटनेकडून घटक संख्या अप्राप्त/ No. of Units not received from NSO

ग्रा-ग्रामीण/ Rural, ना-नागरी/ Urban, आ-आदिवासी/ Tribal, # पाहणीचा विषय अद्याप निश्चित नाही/ Subject of the Survey yet not decided

*नियोजन विभागाच्या आदेशाद्वारे लोकसभा सार्वत्रिक निवडणूक, २०२४ चे Conduct of Baseline व Endline surveys Knowledge, Attitude and Practice (KAP) of Citizens या विषयाचे सर्वेक्षण करून अहवाल अंतिम करण्यात आला .

६. मूल्यमापन अभ्यास

६.१ मूल्यमापन हा नियोजन प्रक्रियेचा एक अविभाज्य भाग आहे. शासनामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या विविध प्रकारच्या विकास योजनांचे मूल्यमापन अभ्यास अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत घेण्यात येतात.

१. योजना / कार्यक्रमात अभिप्रेत असलेली उद्दिष्टे संख्यात्मक व गुणात्मक कितपत साध्य झाली हे पाहणे.

२. लाभधारक किंवा विकास कामे लक्ष्यगटातीलच/ निकषांप्रमाणे होते किंवा कसे हे तपासणे.

३. योजनेअंतर्गत दिले जाणारे सहाय्य पर्याप्त स्वरुपात आहे काय व वेळेवर दिले गेले काय हे पाहणे.

४. योजनेचा लाभधारकांवर कितपत परिणाम झाला आहे हे तपासणे.

५. योजनेच्या अंमलबजावणीत काय त्रुटी आहेत याचा शोध घेणे.

६.२ मूल्यमापन अभ्यासासाठी विषयांची निवड नियोजन विभागामार्फत करण्यात येते आणि निवडलेले विषय या संचालनालयाला कळविण्यात येतात. मूल्यमापन शाखेची दरवर्षी ६ ते ७ विषयांचे मूल्यमापन अभ्यास घेण्याची क्षमता आहे. याशिवाय नामिका सूचीतील बाह्यस्थ संस्थांकडून काही विषयांचे मूल्यमापन अभ्यास करुन घेण्यात येतात.

६.३ सन २०२३-२४ मध्ये अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत खालील "योजनांचे" मूल्यमापन अभ्यास घेण्यात आले असून अहवाल शासनास सादर करुन प्रकाशित करण्यात आले आहेत.

१. शबरी आदिवासी घरकुल योजना

२. डॉ. झाकीर हुसेन मदरसा आधुनिकीकरण योजना

३. राष्ट्रीय कृषि विकास योजना

४.भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाधार योजना.

६.४ सन २०२४-२५ मध्ये अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयामार्फत खालील योजनांचे मूल्यमापन अभ्यास घेण्यात येऊन अहवाल तयार करण्यात आले.

१. दीनदयाळ अंत्योदय योजना - राष्ट्रीय नागरी उपजीविका अभियान

२. राज्यस्तरीय नाविण्यपूर्ण योजनेंतर्गत अंशत: ठाणबंद पद्धतीने शेळी पालनाद्वारे शेतकऱ्यांना पूरक उत्पन्न मिळवून देणे (१०+१) (सर्वसाधारण + अनुसूचित जाती उपयोजना)

६.५ सन २०२४-२५ मध्ये खालील योजनेच्या मूल्यमापन अभ्यास अहवाल लेखनाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

१. श्रावणबाळ सेवा राज्य निवृत्ती वेतन योजना

२. पेसा ५% अबंध निधी योजना

३. अल्पसंख्याक बहुल शासनमान्य खाजगी शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये, अपंग शाळा व औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था यामध्ये पायाभूत सुविधा पुरविण्यासाठी अनुदान.

४. 'स्वच्छ भारत अभियान (ग्रामीण)' योजना

५.'राज्यस्तरीय नाविन्यपूर्ण योजनेंतर्गत हजार मांसल कुक्कुटपक्षी संगोपनाद्वारे कुक्कुटपालन व्यवसाय सुरु करणे (सर्वसाधारण + अनुसूचित जाती) उपयोजना' योजना

६.६ सन २०२४-२५ मध्ये खालील योजनेच्या मूल्यमापन अभ्यासांचे क्षेत्रकाम प्रगतीपथावर सुरु आहे.

१. 'राज्यस्तरीय नाविन्यपूर्ण योजनेंतर्गत राज्यात दूध उत्पादनास चालना देण्यासाठी ६/४/२ दुधाळ संकरीत गायी / म्हशीचे गट वाटप करणे (सर्वसाधारण + अनुसुचित जाती उपयोजना)' योजना

६.७ सन २०२५-२६ मध्ये खालील योजनेच्या मूल्यमापन अभ्यासांचे दिशादर्शक टिप्पणी व पत्रके तयार करण्याचे काम सुरु आहे.

१. टेंभु उपसा जल सिंचन योजना

२. एकात्मिक महात्मा ज्योतीराव फुले जन आरोग्य योजना व आयुष्मान भारत- प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना

३. प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी)

नियोजन विभागाच्या दि. १२ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये योजनांचा मूल्यमापन अभ्यास प्रकार अभ्यास / सर्वेक्षण / इतर पाहण्या घेणे तसेच सांख्यिकी व आर्थिक विषयांबाबत तज्ञ सेवा पुरविणे यासाठी बाह्यस्थ संस्थांची नामिका सूची प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे.

तक्ता ६.१
वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

	वर्गीकरण	प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पीय अदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	मूल्यमापन अभ्यास	50343	0	50343	64414	6251	70665
	एकूण 'अ' स्थूल	50343	0	50343	64414	6251	70665
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	50343	0	50343	64414	6251	70665
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	50146	0	50146	63909	0	63909
	अतिकालिक भत्ता	0	0	0	1	0	1
	प्रवास खर्च	197	0	197	502	200	702
	कार्यालयीन खर्च	0	0	0	1	1000	1001
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	0	0	0	1	0	1
	इतर प्रशासकीय खर्च	0	0	0	0	0	0
	सामग्री व पुरवठा	0	0	0	0	0	0
	व्यावसायिक व विशेष सेवा	0	0	0	0	5000	5000
	प्रकाशने	0	0	0	0	50	50
	सहायक अनुदान (वेतनेतर)	0	0	0	0	0	0
	संगणक खर्च	0	0	0	0	0	0
	यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	0	0	0	0	0	0
	कंत्राटी सेवा	0	0	0	0	1	1
	एकूण 'ब' स्थूल	50343	0	50343	64414	6251	70665
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	50343	0	50343	64414	6251	70665
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	50343	0	50343	64414	6251	70665
	एकूण 'क' स्थूल	50343	0	50343	64414	6251	70665
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	50343	0	50343	64414	6251	70665

TABLE ६.१

Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अदाज २०२४-२०२५			अर्थसकल्पिय अदाज २०२५-२०२६			Classification
Revised Estimates 2024-2025			Budget Estimates 2025-2026			
अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	अनिवार्य खर्च	कार्यक्रम खर्च	एकूण	
Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	Committed Expentiture	Scheme Expentiture	Total	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
						Activitywise Classification --
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Evaluation Studies
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'A' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'A' Net
						Objectwise Classification --
60000	0	60000	70180	0	70180	Salaries
1	0	1	1	0	1	Over time allowance
351	140	491	516	200	716	Travel expenses
1	200	201	1	1000	1001	Office expenses
1	0	1	1	0	1	Telephone, Electricity
0	0	0	0	0	0	Other administrative expenses
0	0	0	0	0	0	Supplies and Material
0	1000	1000	0	7500	7500	Professional & Special Services
0	50	50	0	100	100	Publication
0	0	0	0	0	0	Grant in aid (Non salary)
0	0	0	0	100	100	Computer
0	0	0	0	0	0	Machinery & Equipments
0	1	1	0	1	1	Contractual Services
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'B' Net
						Source of Finance --
						Demand No. Major Head
60354	1391	61745	70699	8901	79600	O-9 3454
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
60354	1391	61745	70699	8901	79600	Total 'C' Net

तक्ता ६.२ TABLE 6.2
कार्यक्रमाच्या कार्यभाराचा सारांश
Programme work-load summary

अ. क्र.	कार्य/ बाब वर्णन	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	कामाची प्रगती work progress 2023-24	2024-25	2025-26	Unit of Work Measurement	Activity/ Item Description
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)
१	अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाद्वारे घेण्यात येणारे मूल्यमापन अभ्यास	(संख्या)	4	8	3*	--	Evaluation studies to be conducted by DES
	अ. क्षेत्रकाम		--	1	3*	--	a) Field work
	ब. अहवाल लेखन		--	5	--	--	b) Report Writing
	क. अहवाल प्रकाशन		4	2	--	--	c) Publication of reports
२	बाह्यस्थ संस्थांद्वारे घेण्यात येणारे मूल्यमापन अभ्यास	(संख्या)	--**	--**			Evaluation studies to be conducted by empanelled agencies
	अ. क्षेत्रकाम		लागू नाही	लागू नाही			a) Field work
	ब. अहवाल लेखन		लागू नाही	लागू नाही			b) Report Writing
	क. अहवाल प्रकाशन		लागू नाही	लागू नाही			c) Publication of reports

*दिशादर्शक टिप्पणी व पत्रके बनविण्याचे काम सुरु आहे.

** बाह्यस्थ संस्थाकडे अद्याप कोणतीही योजना मूल्यूमापन अभ्यासाकरिता देण्यात आलेली नाही.

७.आकडेवारी संस्करण

७.१ संचालनालयामार्फत घेण्यात येणाऱ्या गणना व नमुना पाहण्या यांच्या माध्यमातून मोठ्या प्रमाणावर संकलित होणारी माहीती नोंदविणे, एकत्रित करणे व माहितीचे संस्करण करणे ही कामे इलेक्ट्रॉनिक आकडेवारी संस्करण (इ.आ.सं) शाखेत करण्यात येतात. यामध्ये खालील कामांचा समावेश आहे.

१) संगणक माहिती नोंदणी प्रणाली आराखडा विकसित करणे.
२) आराखड्यावर आधारीत आज्ञावली विकसित करणे.
३) तयार करण्यात आलेल्या संगणकीय प्रणालीचे सुचालन करणे इ.

७.२ संचालनालयाद्वारे विकसित केलेल्या काही संगणकीय प्रणालींचा उपयोग नियोजन विभाग तसेच शासनाचे इतर विभाग यांचेमार्फत सुद्धा केला जातो.

ज्ञान वृत्ती आणि सराव नागरिकांचे, मुलभूत सर्वेक्षण

७.२.१ सन २०२४-२५ मध्ये निवडणूकीपूर्वी मतदार नोंदणी व मतदान टक्केवारी वाढविण्यासाठी उपक्रमांमध्ये सुधारणा करण्याच्या उद्देशाने आज्ञावली अद्ययावत करण्यात आली. माहिती नोंदणीसाठी लिंक, युझर आयडी व पासवर्ड उपलब्ध करुन देण्यात आले. सॅसप्रणालीतील डेटा एक्सेस उपलब्ध करुन देण्यात आला.

वार्षिक उद्योग पाहणी (व्हिझिट डायरी)

७.२.२ वार्षिक उद्योग पाहणी व्हिझिट डायरी विकसित करून २०२३ मध्ये वापराकरीता उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. वाऊपा क्षेत्रकामांच्या सनियंत्रण, माहिती नोंदणी, व्याप्ती, छाननी, वैधतीकरण तसेच तक्तिकरण करण्याकरिता सदर आज्ञावली विकसित करण्यात आलेली आहे.

७.२.३ सन २०२३-२४ मध्ये वाउपा क्षेत्रकामांच्या सनियंत्रण व माहिती नोंदणीकरिता विकसित आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले.

७.२.४ सन २०२४-२५ मध्ये वाउपा क्षेत्रकामांच्या सनियंत्रण व माहिती नोंदणीकरिता विकसित आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले. तसेच वाउपा शाखेकडून वेळोवेळी येणाऱ्या त्रुटींचे निराकरण करण्यात येत आहे.

७.२.५ सन २०२५-२६ मध्ये वाउपा क्षेत्रकामांच्या सनियंत्रण व माहिती नोंदणीकरिता विकसित आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक

७.२.६ औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक (पायाभूत वर्ष सन २०११-१२) परिगणित करण्याकरिता सन २०२१ मध्ये आज्ञावली विकसित करण्यात आली आहे. सदर आज्ञावलीद्वारे कारखान्यांकडून नोंदणी झालेल्या माहितीच्या आधारे आज्ञावलीतून वस्तूनिहाय औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक काढणे आणि प्रकाशित करण्याची सुविधा पोर्टलवर उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

७.२.७ सन २०२३-२४ मध्ये प्रणालीचे सुचालन, अद्ययावतीकरण, डेटाबेस माहिती तपासून अद्ययावत करणे, परिगणना पध्दती तपासून अंतिम करणे, इ. कामे करण्यात आली.

७.२.८ सन २०२४-२५ मध्ये प्रणालीचे सुचालन, अद्ययावतीकरण,डेटाबेस माहिती तपासून अद्ययावत करणे, भारांकनांचे पुनर्वितरण करणे, परिगणना

पध्दती तपासून बुलेटिन अंतिम करणे, इ. कामे करण्यात येत आहेत.

७.२.९ सन २०२५-२६ मध्ये प्रणालीचे सुचालन, अद्ययावतीकरण करण्यात येईल. तसेच, डॅशबोर्डचे देखील अद्ययावतीकरण करण्यात येईल

राज्यस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००३)

७.२.१० राज्यस्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००३) परिगणित करण्याकरीता सन २००७ मध्ये आज्ञावली विकसित करण्यात आली आहे.

७.२.११ सन २०२३-२४ मध्ये ग्राहक किंमती निर्देशांक प्रणालीचे (पायाभूत वर्ष २००३) सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले.

७.२.१२ सन २०२४-२५ मध्ये ग्राहक किंमती निर्देशांक प्रणालीचे (पायाभूत वर्ष २००३) सुचालन, अद्ययावतीकरण व नविन अहवाल तयार करण्यात आले.

७.२.१३ सन २०२५-२६ मध्ये ग्राहक किंमती निर्देशांक प्रणालीचे (पायाभूत वर्ष २००३) सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २०१८)

७.२.१४ जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २०१८) परिगणित करण्याकरीता सन २०२२ मध्ये आज्ञावली विकसनाचे काम हाती घेण्यात आले. सदर आज्ञावलीचा प्रमुख उद्देश जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांकडून नोंदणी झालेल्या माहितीच्या आधारे गट/उपगट/वस्तूनिहाय विभागनिहाय (ग्रामीण/नागरी) जिल्हास्तरावर व राज्यस्तरावर ग्राहक किंमती निर्देशांक दरमहा परिगणित करून प्रकाशित करणे आहे.

७.२.१५ सन २०२३-२४ मध्ये जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक व पायाभूत वर्ष बदल याकरीता विकसित आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले. जिल्हास्तरीय निर्देशांक परिगणना करणे, घरभाडेबाबत माहिती गोळा करण्याची सुविधा तसेच घरभाडे निर्देशांक परिगणना करण्याची प्रक्रिया सुरू करण्यातआली.

७.२.१६ सन २०२४-२५ मध्ये जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक व पायाभूत वर्ष बदल या करीता विकसित आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले. पायाभूत वर्ष सन २०२२ करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यात आली. जिल्हास्तरीय निर्देशांक परिगणना करणे, घरभाडेबाबत माहिती गोळा करण्याची सुविधा तसेच घरभाडे निर्देशांक परिगणना करण्याची प्रक्रिया अंतिम करण्यात आली.

७.२.१७ सन २०२५-२६ मध्ये जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक करीता आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल. तसेच पायाभूत वर्ष सन २०२५ करण्याच्या अनुषंगाने नविन आज्ञावली विकसित करण्यात येईल. पायाभूत वर्ष २०२५ करीता विभागस्तरावर निर्देशांक परिगणित करण्याचे प्रस्तावित आहे. यामध्ये ६ विभाग निर्देशांक व १ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर निर्देशांक यांचा समावेश आहे.

शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहिती कोष

७.२.१८ शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहिती कोष आज्ञावली सन २०१६-१७ मध्ये विकसित करण्यात आली आहे.

७.२.१९ सन २०२२-२३ मध्ये शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहिती कोष-२०२१ करीता माहितीचे वैधतीकरणाचे काम पूर्ण केले. शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहिती कोष-२०२२ करीता माहिती नोदणी आज्ञावली (वैधता कसोट्यांसह) तयार करुन माहिती नोंदणीकरीता उपलब्ध करुन देण्यात आली.

७.२.२० सन २०२३-२४ मध्ये शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष २०२२ करीता तक्तीकरण करण्यात आले. शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष २०२३ करीता माहिती नोंदणी आज्ञावली (वैधता कसोट्यांसह) तयार करुन माहिती नोंदणीकरीता उपलब्ध करुन देण्यात आली.

७.२.२१ सन २०२४-२५ मध्ये शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष -२०२३ करीता तक्तीकरण करण्यात आले. शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष-२०२४ करीता माहिती नोंदणी आज्ञावली (वैधता कसोट्यांसह) तयार करुन अद्ययावत माहिती नोंदणीकरीता उपलब्ध करुन देण्यात आली.

७.२.२२ सन २०२५-२६ मध्ये शासकीय कर्मचाऱ्यांचा सर्वंकष माहितीकोष -२०२४ करीता आज्ञावलीचे सुचालन करण्यात येईल.

राज्य उत्पन्नाकरिता कृषी, पशुधन व बांधकाम विषयक किंमती संकलन

७.२.२३ राज्य उत्पन्न परिगणित करण्याकरीता किंमती विषयक माहिती गोळा करण्याकरिता कृषी व पशुधन किंमती संकलन आज्ञावली विकसित करण्यात आलेली आहे जे राज्य उत्पन्नाच्या संकलनासाठी वापरले जाते.

७.२.२४ सन २०२३-२४ व २०२४-२५ मध्ये कृषी व पशुधन किंमती प्रणालीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आलेले आहे.

७.२.२५ सन २०२५-२६ मध्ये कृषी व पशुधन किंमती प्रणालीचे प्रस्तावित अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

राजकोषीय चल आज्ञावली

७.२.२६ २९ राजकोषीय चल अहवाल तयार करण्यासाठी २०२३-२४ मध्ये आज्ञावली विकसित करण्यात आली आहे.

७.२.२७ सन २०२३-२४ मध्ये आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले. डॅशबोर्ड विकसित केला आहे.

७.२.२८ सन २०२४-२५ मध्ये आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले. डॅशबोर्ड सुधारणा करण्यात आली. ५ नविन राजकोषीय चल समाविष्ट करण्यात आले. अर्थसंकल्पाचे वर्गीकरण करण्याकरीता आज्ञावलीमध्ये नविन सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली. वर्गीकरणातून केंद्र शासनास सादर करावयाचे तक्ते तयार करण्यात येत आहेत.

७.२.२९ सन २०२५-२६ मध्ये आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

शाश्वत विकास ध्येये

७.२.३० सन २०२३-२४ मध्ये राज्य निर्देशक आराखडा आधारीत डॅशबोर्ड तयार करण्याचे काम तसेच जिल्हा निर्देशक आराखडा (डीआयएफ) आधारीत स्क्रीन तयार करण्यात आल्या.

७.२.३१ सन २०२४-२५ मध्ये डीआयएफ करीता डॅशबोर्ड तयार करण्यात आला. तसेच डॅशबोर्ड मध्ये शाविध्ये शाखेमार्फत प्रस्तावित बदल करण्यात आले.

७.२.३२ सन २०२५-२६ मध्ये डॅशबोर्डचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा उत्पन्न व खर्च

७.२.३३ स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लेखे या आज्ञावली सन २०१३-१४ मध्ये विकसित करण्यात आली. सदर आज्ञावलीमध्ये ग्रामपंचायत, पंचायत समिती, जिल्हा परिषद, नगरपरिषद/ नगरपंचायत, महानगरपालिका यांच्या वार्षिक जमा-खर्चाची माहिती नोंदविली जाते. अहवालामध्ये येणा-या त्रुटींचे वेळोवेळी निराकरण करण्यात येते. या आज्ञावलीतून

तयार होणारा अहवाल राष्ट्रीय उत्पन्न परिगणित करण्यासाठी केला जातो.

७.२.३४ सन २०२४-२५ मध्ये नागरी व ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांकरीता उत्पन्न व खर्च यांच्या विविध बाबींसाठी माहिती नोंदणी करीता सन २०२१-२२ पासून नविन आज्ञावली उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

७.२.३५ सन २०२५-२६ मध्ये नागरी व ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थां करीता उत्पन्न व खर्च सुधारीत पद्धतीने गोळा करण्याकरीता आज्ञावलीमध्ये बदल करण्यात येणार आहे.

वार्षिक योजना कार्यक्रम

७.२.३६ नियोजन विभागासाठी या संचालनालयाने महाराष्ट्र योजना माहिती व्यवस्थापन प्रणाली (एमपी-सिम्स्) ही संगणकीय प्रणाली विकसित केली आहे. कार्यक्रम/योजनानिहाय नियतव्यय व खर्च याबाबतचा तपशील, भौतिक उद्दीष्टाबाबतची माहिती या प्रणालीद्वारे संकलित करण्यात येते. राज्य व जिल्हा वार्षिक कार्यक्रम या प्रणालीद्वारे तयार करण्यात येते आणि या आधारावर वार्षिक कार्यक्रमाची सर्व प्रकाशने या प्रणालीचा वापर करुन प्रतीवर्षी तयार करण्यात येतात.

७.२.३७ सन २०२३-२४ मध्ये राज्य व जिल्हा वार्षिक योजना २०२४-२५ प्रकाशन तयार करण्याचे काम करण्यात आले.

७.२.३८ सन २०२४-२५मध्ये वार्षिक योजना २०२५-२६ तयार करण्याचे काम करण्यात येत आहे.

७.२.३९ सन २०२५-२६ मध्ये वार्षिक योजना २०२६-२७ या प्रणालीद्वारे तयार करण्यात येईल.

संकेतस्थळ

७.२.४० अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने https://mahades.maharashtra.gov.in हे संकेतस्थळ नुतनीकरणाचे काम सन २०२४-२५ मध्ये हाती घेण्यात आले आहे. सन २०२५-२६ मध्ये सदर संकेतस्थळ नुतनीकरणाचे काम करण्यात येईल.

राज्य माहितीसंचयिका

७.२.४१ राज्य माहिती संचयिका या आज्ञावलीमध्ये महत्वाची सांख्यिकी, गणनाविषयक माहिती, महत्वाचे सर्वेक्षण, स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लेखे, शासकीय कर्मचारी सर्वंकष माहिती कोष याबाबतची माहिती उपलब्ध आहे. राज्य माहिती संचयिका अद्ययावतीकरणाचे काम सातत्याने सुरु राहणार असून माहिती संचांची त्यात भर पडणारआहे.

७.२.४२ सन २०२५-२६ मध्ये जागतिक बँक यांच्या सहाय्याने राज्य माहिती संचयिकेची पुर्नरचना करुन अद्यावत आज्ञावली विकसित करण्याचे नियोजित आहे.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

७.२.४३ सन २०२३-२४ मध्ये जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन हे प्रकाशन तयार करण्याकरिता आज्ञावली विकसित करण्यात आली असून जिल्ह्यांना माहिती भरण्याकरीता उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे.

७.२.४४ सन २०२४-२५ मध्ये जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन हे प्रकाशन आज्ञावलीद्वारे तयार करुन प्रकाशित करण्यात येईल.

७.२.४५ सन २०२५-२६ मध्ये जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन आज्ञावलीचे पुर्नरचना करण्याचे प्रस्तावित आहे.

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाच्या अंतर्गत मनुष्यबळ व्यवस्थापन प्रणाली

७.२.४६ संचालनालयाच्या अंतर्गत संचालनालयाच्या अधिकारी / कर्मचारी यांची सेवाविषयक माहितीचे संगणकीकरण करण्याच्या दृष्टीने मनुष्यबळ व्यवस्थापन आज्ञावली विकसित करण्याचे काम सन २०२१-२२ मध्ये हाती घेण्यात आले.

७.२.४७ सन २०२५-२६ मध्ये संचालनालयाची मनुष्यबळ व्यवस्थापन आज्ञावली पुर्नरचित करण्यात येणार आहे.

जिल्हा विकास आराखडा

७.२.४८ सन २०२३-२४ मध्ये जिल्हा विकास आराखडा पोर्टल विकसित करण्यात आले. राज्यासाठी निर्धारित १ ट्रीलियन अर्थव्यवस्था हे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी जिल्हा नियोजन अधिकारी यांना त्यांचा जिल्हा धोरण आणि कृती आराखडा तयार करण्यासाठी मदत करण्यासाठी जिल्हा धोरणात्मक पोर्टल विकसित केले गेले आहे. सदर पोर्टलवर विविध माहिती नोंदविण्याकरीता सुविधा विकसित करून उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

७.२.४९ सन २०२४-२५ मध्ये जिल्हा विकास आराखडा आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात आले.

७.२.५० सन २०२५-२६ मध्ये जिल्हा विकास आराखडा आज्ञावलीचे सुचालन व अद्ययावतीकरण करण्यात येईल.

संगणित्र शाखा

७.२.५१ सन २०२३-२४ मध्ये प्रादेशिक कार्यालये, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांकरिता युपीएस, खरेदी करण्यात आली. तसेच कोकण भवन येथिल प्रशिक्षण शाखेकरिता संगणक व व्हीसी युनिट खरेदी करण्यात आले. संचालनालयाच्या मुख्य कार्यालयात वापरात असलेल्या संगणक, प्रिंटर व नेटवर्क डिव्हाईसेस वार्षिक देखभाल करार करण्यात आला. अत्यावश्यक सॉफ्टवेअरसाठी परवाना नूतनीकरण करण्यात आले आहे. वेब साईटवरील ॲप्लिकेशन्स यांचा सेक्युरीटी ऑडीट करण्यात आले आहे. महाआयटी कडुन तांत्रिक मनुष्यबळ व क्लाऊड सर्व्हिसेस घेण्यात आले आहेत.

७.२.५२ सन २०२४-२५ मध्ये मुख्यालय, प्रादेशिक कार्यालये, जिल्हा सांख्यिकी कार्यालयांकरिता संगणक, प्रिंटर , लॅपटॉप, टॅबलेट, संगणकीय उपकरणे व व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग युनिट (VCU) खरेदी करणे. संचालनालयाच्या मुख्य कार्यालयात वापरात असलेल्या संगणक व प्रिंटरच्या वार्षिक देखभाल करार करणे. फोटोशॉप, कोरल ड्रॉ, ॲक्रोबॅट नुतनीकरण करणे. SAS सॉफ्टवेअरचे दरवर्षी नुतनीकरण करण्यात येत आहे. कंत्राटी तांत्रिक मनुष्यबळ घेण्यात आले. महाआयटीकडून क्लाउड सर्व्हिसेस घेण्यात आली.

७.२.५३ सन २०२५-२६ मध्ये नवीन संगणक आणि संगणकीय उपकरणे खरेदी करणे व जुन्या संगणकाचे निर्लेखन करण्यात येईल. संगणक आणि प्रिंटरसाठी वार्षिक देखभाल करारावर करणे. त्याचप्रमाणे वेब साईटवरील ॲप्लिकेशन्स यांचा सेक्युरीटी ऑडीट करणे, अत्यावश्यक सॉफ्टवेअरचे लायसन्स नूतनीकरण, क्लाउड सेवा भाड्याने घेणे, नेटवर्क उपकरण देखभाल करार, कंत्राटी तांत्रिक मनुष्यबळाची नियुक्ती इत्यादीशी संबंधित कामे केली जातील.

तक्ता ७.१

वित्तीय आवश्यकता

(रुपये हजारात)

वर्गीकरण		प्रत्यक्ष खर्च २०२३-२०२४ Actuals 2023-2024			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२४-२०२५ Budget Estimates 2024-2025		
		अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total
(1)		(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
(अ)	**कार्याचे वर्गीकरण-**						
	यांत्रिकी कोष्टीकरण	6631	0	6631	8486	0	8486
	इलेक्ट्रॉनिक आकडेवारी संस्करण केंद्र	43209	60725	103934	57141	122792	179933
	माहिती संचयिका	2801	0	2801	4444	0	4444
	एकूण 'अ' स्थूल	52641	60725	113366	70071	122792	192863
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'अ' निव्वळ	52641	60725	113366	70071	122792	192863
(ब)	**उद्दिष्टवार वर्गीकरण-**						
	वेतन	51469	0	51469	66637	0	66637
	अतिकालिक भत्ता	0	0	0	2	0	2
	प्रवास खर्च	95	0	95	183	0	183
	कार्यालयीन खर्च	0	185	185	5	5000	5005
	दुरध्वनी, वीज व पाणी शुल्क	215	0	215	1000	0	1000
	पेट्रोल, तेल व वंगन	0	0	0	0	0	0
	कंत्राटी सेवा	0	23286	23286	0	53892	53892
	संगणक खर्च	862	37254	38116	2244	63900	66144
	एकूण 'ब' स्थूल	52641	60725	113366	70071	122792	192863
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'ब' निव्वळ	52641	60725	113366	70071	122792	192863
(क)	**वित्त व्यवस्थेची साधने-**						
	मागणी क्र. प्रधान शीर्ष						
	ओ -९ ३४५४	52641	60725	113366	70071	122792	192863
	एकूण 'क' स्थूल	52641	60725	113366	70071	122792	192863
	वजा वसुली	0	0	0	0	0	0
	एकूण 'क' निव्वळ	52641	60725	113366	70071	122792	192863

TABLE ७.१

Financial Requirements

(Rs. in thousand)

सुधारित अंदाज २०२४-२०२५ Revised Estimates 2024-2025			अर्थसंकल्पिय अंदाज २०२५-२०२६ Budget Estimates 2025-2026			Classification
अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	अनिवार्य खर्च Committed Expentiture	कार्यक्रम खर्च Scheme Expentiture	एकूण Total	
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
						Activitywise Classification --
8059	0	8059	9418		9418	Tabulation
50492	81219	131711	63123	151997	215120	Electronic Data Processing Centre
3603	0	3603	7310	0	7310	Data Bank
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'A' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'A' Net
						Objectwise Classification --
59649	0	59649	75539	0	75539	Salaries
2	0	2	102	0	102	Over time allowance
128	0	128	385	0	385	Travel expenses
4	4000	4004	205	7000	7205	Office expenses
800	0	800	1100	0	1100	Telephone,Electricity & Water Charges
0	0	0	200	0	200	Petrol,Oil & Lubricicants
0	32489	32489	0	60347	60347	Contractual Services
1571	44730	46301	2320	84650	86970	Computers Expenses
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'B' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'B'uNet
						Source of Finance --
						Demand No. Major Head
62154	81219	143373	79851	151997	231848	O-9 3454
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'C' Gross
0	0	0	0	0	0	Deduct Recoveries
62154	81219	143373	79851	151997	231848	Total 'C' Net

तक्ता ७.२ TABLE ७.२
कार्यभाराचा संक्षिप्त कार्यक्रम
Work-load summary programme

अ. क्र.	कार्य / वर्णन बाब	कामाच्या मोजमापाचे परिमाण	केलेले काम Work done during २०२३-२०२४	केलेले काम Work done during २०२४-२०२५	करावयाचे काम Work proposed during २०२५-२०२६	Unit of Work Measurement	Activity / Item Description
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(३)	(२)
(अ)	**आज्ञावली विकसन**						**Development of Software**
	जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	-	आज्ञावली विकसित	आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण व परिचालन	आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण व परिचालन	-	District Social Economic Abstract
	मानवी संसाधने	-	प्रगती पथात	प्रगती पथात	पुर्नविकसन	-	Human Resourses Management System
	शासकीय कर्मचा-यांचा सर्वकष माहितीकोष	-	१	१	१	-	Employee Master Database (EMDb)
	ASI Visit Diary आज्ञावली	-	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	-	ASI Visit Diary Software
	ग्राहक किंमती निर्देशांक प्रणाली (पायाभूत वर्ष २००३)	-	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	-	Consumer Price Index (Base Year २००३) Application
	जिल्हास्तरीय ग्राहक किंमती निर्देशांक प्रणाली (पायाभूत वर्ष २०१८)	-	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन, अद्यावतीकरण व पायाभूत वर्ष २०२२ बदल	आज्ञावलीचे सुचालन, अद्यावतीकरण व पायाभूत वर्ष २०२५ बदल	-	District Level Consumer Price Index (Base Year २०१८) Application
	राज्य उत्पन्नाकरीता कृषि व पशुधन विषयक किंमती संकलन	-	१	१	१	-	Collection of Agriculture and Livestock Products for National Income
	शाश्वत विकास ध्येये डॅशबोर्ड तयार करणे	-	आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	-	Dashboard for Sustainable Developemnt Goals
	औद्योगिक उत्पादन निर्देशांक (IIP)	-	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन , अद्यावतीकरण व Bulletin अंतिम करणे	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	-	Index of Industrial Production (IIP)
	आयपास संगणकीय प्रणाली (iPAS)	-	कामाची सुरुवात व आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण -	आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे अद्यावतीकरण	-	Integrated Planning Office Automation System(iPAS)
	वित्तीय चल आज्ञावली	-	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	आज्ञावलीचे सुचालन, अद्यावतीकरण व डॅशबोर्ड विकसन	आज्ञावलीचे सुचालन व अद्यावतीकरण	-	Fiscal Variable Software
	महाराष्ट्र योजना माहिती व्यवस्थापन प्रणाली (MP-SIMS)	-	दुरुस्ती व अद्ययावतीकरण	दुरुस्ती व अद्ययावतीकरण	दुरुस्ती व अद्ययावतीकरण	-	Maharashtra Plan Schemes Information Management System (MP-SIMS)
(ब)	**माहितीचे संस्करण व तक्तीकरण**						**Data Processing and Tabulation**
	शासकीय कर्मचा-यांचा सर्वकष माहिती कोष	-	१	१	१	-	Employee Master Database (EMDb)
	स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे लेखे	-	१	१	१	-	Accounts of Local Bodies Institutions
	राज्य व जिल्हा वार्षिक योजना प्रकाशने	-	४	४	४	-	Publication of State and District Annual Plan
	वार्षिक उद्योग पाहणी	-	४	२	-	-	Annual Survey of Industries

(क)	**संकेतस्थळाचे व्यवस्थापन**					**Maintenance of Website**
	राज्य माहिती संचयिका संकेतस्थळ	-	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	-	State Data Bank Portal
	अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाचे अधिकृत संकेतस्थळ	-	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	-	Directorate of Economics and Statistics Portal
	महाराष्ट्र योजना माहिती व्यवस्थापन प्रणाली (MP-SIMS)	-	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	व्यवस्थापन	-	Maharashtra Plan Schemes Information Management System (MP-SIMS)

परिशिष्ट

APPENDIX

परिशिष्ट - १

कर्मचारी विषयक गोषवारा

अ.क्र.	पदनाम	वेतन मॅट्रीक्समधील वेतन स्तर Pay Level in Pay Matrix	मार्गदर्शन, प्रशासन व प्रशिक्षण Direction,Administration and Training		कार्यालयीन आकडेवारी Official Statistics		योजनाविषयक Statistics for Planning	
			२०२४-२०२५ 2024-2025 पद संख्या No. of posts	२०२५-२०२६ 2025-2026 पद संख्या No. of posts	२०२४-२०२५ 2024-2025 पद संख्या No. of posts	२०२५-२०२६ 2025-2026 पद संख्या No. of posts	२०२४-२०२५ 2024-2025 पद संख्या No. of posts	२०२५-२०२६ 2025-2026 पद संख्या No. of posts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	आयुक्त्	(भा.प्र.से.संवर्गातील पद)	1	1				
2	संचालक	S-29 : 131100-216600	1	1	..	..	..	..
3	अपर संचालक	S-27 : 123100-215900	..	..	..	..	1	1
4	सह संचालक	S-25 : 78800-209200	1	1	..	..	8	8
5	मुख्य संशोधनअधिकारी	S-25 : 78800-209200	..	..	..	..	1	1
6	उपसंचालक	S-23 : 67700-208700	1	1	1	1	45	45
7	वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	S-23 : 67700-208700	..	..	..	..	2	2
8	स्वीय सहाय्यक	S-17 : 47600-151100	1	1	..	..	..	..
9	लेखा अधिकारी	S-16 : 44900-142400	1	1	..	..	..	..
10	आस्थापना अधिकारी	S-16 : 44900-142400	1	1	..	..	..	..
11	संशोधन अधिकारी	S-16 : 44900-142400	2	2	2	2	8	8
12	सांख्यिकी अधिकारी	S-16 : 44900-142400	..	..	..	..	37	37
13	सहाय्यक लेखा अधिकारी	S-15 : 41800-132300	1	1	..	..	..	..
14	लघुलेखक (उ.श्रे)	S-16 : 44900-142400	1	1	..	..	..	..
15	मुख्य आरेखक	S-15 : 41800-132300	..	..	1	1	..	..
16	सहायक संशोधन अधिकारी	S-14 : 38600-122800	11	11	8	8	74	74
17	लघुलेखक (निम्न श्रेणी)	S-15 : 41800-132300	1	1	..	..	11	11
18	आरेखक	S-10 : 29200-92300	..	..	1	1	..	..
19	सांख्यिकी सहाय्यक	S-10 : 29200-92300	6	6	7	7	161	161
20	अन्वेषक	S-8 : 25500-81100	..	..	..	..	..	..
21	लिपिक-टंकलेखक	S-6 : 19900-63200	26	26	3	3	92	92
		एकूण	55	55	23	23	440	440

संक्षिप्तातील शब्द व त्यांचे पूर्ण रुप :- मराआसांसे - महाराष्ट्र राज्य आर्थिक व सांख्यिकी सेवा.

APPENDIX - I

Abstract of Employes

पाहण्या, अभ्यास व गणना Surveys, Studies and census		मूल्यमापन अभ्यास Evaluation studies		आकडेवारी संस्करण Data Processing		श्रेणीनिहाय एकूण पदसंख्या Categoriwise Total Posts		Designation
२०२४-२०२५ 2024-2025	२०२५-२०२६ 2025-2026	२०२४-२०२५ 2024-2025	२०२५-२०२६ 2025-2026	२०२४-२०२५ 2024-2025	२०२५-२०२६ 2025-2026	२०२४-२०२५ 2024-2025	२०२५-२०२६ 2025-2026	
पद संख्या No. of posts		पद संख्या No. of posts		पद संख्या No. of posts		पद संख्या No. of posts		
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
						1	1	Commissioner
...	..	..	..	..	..	1	1	Director
..	..	1	1	2	2	4	4	Additional Director
..	..	1	1	4	4	14	14	Joint Director
..	..	..	..	..	..	1	1	Chief Research Officer
1	1	2	2	10	10	60	60	Deputy Director
..	..	..	..	..	..	2	2	Senior Research Officer
..	..	..	..	..	..	1	1	Personal Assistant
..	..	..	..	..	..	1	1	Accounts Officer
..	..	..	..	..	..	1	1	Establishment Officer
..	..	1	1	9	9	22	22	Research Officer
9	9	..	..	..	..	46	46	Statistical Officer
..	..	..	..	..	..	1	1	Assistant Accounts Officer
..	..	1	1	1	1	3	3	Stenographer (Higher Grade)
..	..	..	..	..	..	1	1	Head Draftsman
9	9	11	11	16	16	129	129	Assistant Research Officer
..	..	1	1	..	..	13	13	Stenographer (Lower Grade)
..	..	..	..	..	..	1	1	Draftsman
42	42	46	46	13	13	275	275	Statistical Assistant
129	129	..	..	..	..	134	134	Investigator
16	16	2	2	5	5	139	139	Clerk-Typist
206	206	66	66	60	60	850	850	Total

Long form of the abbreviations :- MSESS- Maharashtra State Economics Statistical Services

बाह्ययंत्रणेकडून घ्यावयाच्या सेवा

१.	वाहन चालक/ Driver	४४
२.	गट-ड/ Group D	१०३
३.	एकूण बाह्ययंत्रणेकडून घ्यावयाची सेवा/ Total outsourcing service to be taken	१४७
	एकूण नियमित + बाह्ययंत्रणा/ Total Regular + Outsourcing	९९७

परिशिष्ट - २

APPENDIX - II

कर्मचारी विषयक गोषवारा (संचालनालयाबाहेरील पदे)

Abstract of Employes (Post Out of Directorate)

अ.क्र.	पदनाम	वेतन मॅट्रीक्समधील वेतन स्तर Pay Level in Pay Matrix	वर्ष Year २०२४-२०२५ 2024-2025	 २०२५-२०२६ 2025-2026	Designation
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	सह संचालक	S-25 : 78800-209200	7	7	Joint Director
2	सह संचालक (मराआसांसे)	S-25 : 78800-209200	10	10	Joint Director (MSESS)
3	उप आयुक्त (नियोजन)	S-25 : 78800-209200	6	6	Deputy Commissioner(Planning)
4	उप आयुक्त (मानव विकास)	S-25 : 78800-209200	1	1	Deputy Commissioner(Human Development)
5	विशेष कार्य अधिकारी	S-25 : 78800-209200	2	1	Special Executive Officer
6	सह आयुक्त (नियोजन)	S-25 : 78800-209200	1	1	Joint Commissioner (Planning)
7	उपसंचालक	S-23 : 67700-208700	12	12	Deputy Director
8	उप संचालक (मराआसांसे)	S-23 : 67700-208700	20	20	Deputy Director (MSESS)
9	विशेष कार्य अधिकारी	S-23 : 67700-208700	5	5	Special Executive Officer
10	जिल्हा नियोजन अधिकारी (मानव विकास)	S-23 : 67700-208700	15	15	District Planning Officer (Human Development)
11	उप आयुक्त (सांख्यिकी)	S-23 : 67700-208700	1	1	Deputy Commissioner (Statistics)
12	संख्याशास्त्रज्ञ	S-23 : 67700-208700	2	2	Statistician
13	जिल्हा नियोजन अधिकारी	S-23 : 67700-208700	36	36	District Planning Officer
14	वरिष्ठ संशोधन अधिकारी	S-23 : 67700-208700	4	4	Senior Research Officer
15	सहायक आयुक्त (मानव विकास)	S-23 : 67700-208700	1	1	Assistant Commissioner (Human Development)
16	संशोधन अधिकारी	S-16 : 44900-142400	36	36	Research Officer
17	सांख्यिकी अधिकारी	S-16 : 44900-142400	14	14	Statistical Officer
18	प्रशासकीय अधिकारी नि-संशोधन अधिकारी	S-16 : 44900-142400	3	3	Administrative Officer-Research Officer
19	सहायक संख्याशास्त्रज्ञ	S-16 : 44900-142400	1	1	Assistant Statistician
20	नियोजन अधिकारी	S-16 : 44900-142400	13	13	Planning Officer
21	सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी	S-16 : 44900-142400	72	72	Assistant District Planning Officer
22	सहायक जिल्हा नियोजन अधिकारी (मानव विकास)	S-16 : 44900-142400	23	23	Assistant District Planning Officer (Human Devlopment)
23	संशोधन अधिकारी (सांख्यिकी)	S-16 : 44900-142400	9	9	Research Officer (Statistics)
24	सहायक संशोधन अधिकारी	S-14 : 38600-122800	311	311	Assistant Research Officer
25	सांख्यिकी सहाय्यक	S-10 : 29200-92300	259	255	Statistical Assistant
26	अन्वेषक	S-8 : 25500-81100	1	1	Investigator
		एकूण	864	860	Total

परिशिष्ट- ३ APPENDIX- III

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाची रचना

ORGANISATIONAL CHART OF DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS

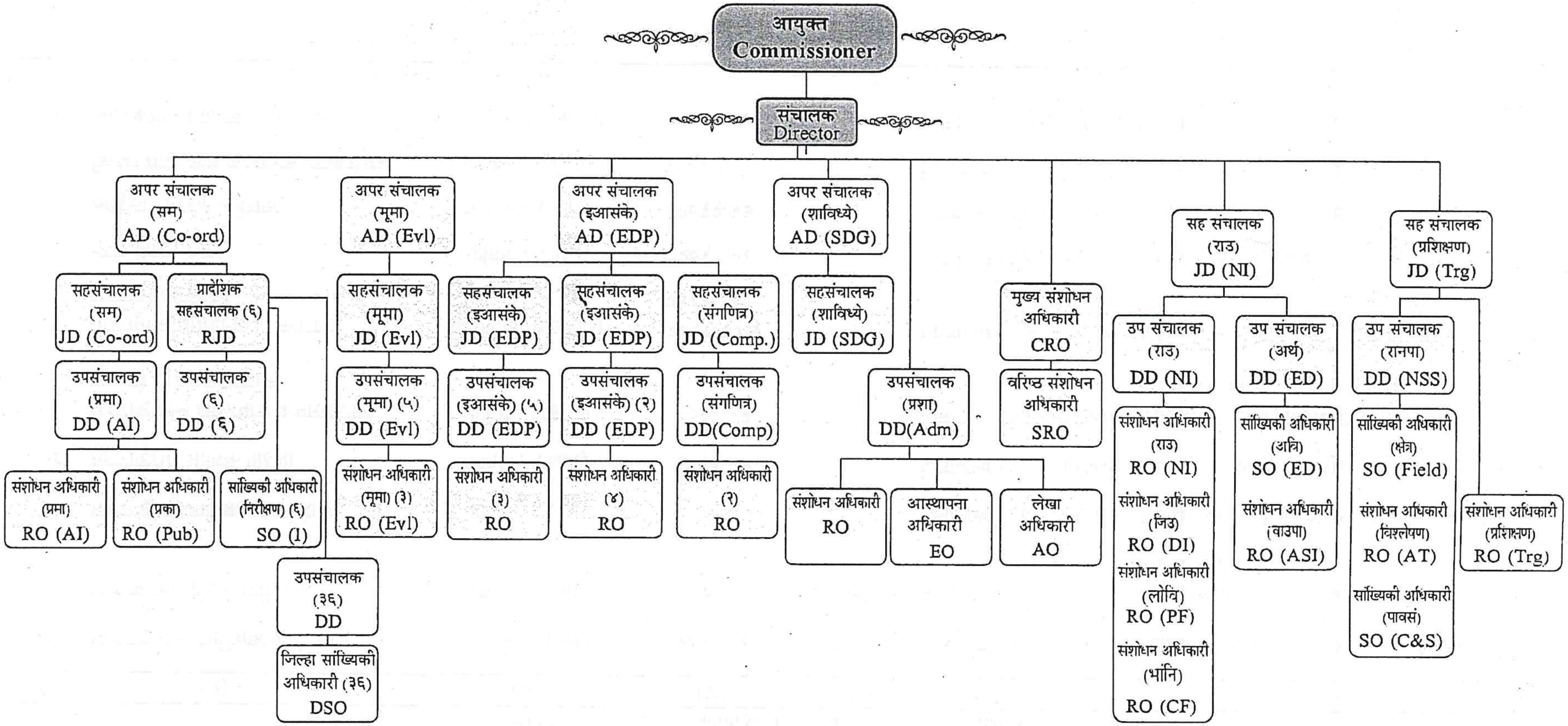

संक्षिप्तातील शब्द व त्याचे पूर्ण रुप :- सम - समन्वय • प्रमा - प्रशासकीय माहिती • प्रका - प्रकाशन • मूमा - मूल्यमापन • इआसंके - इलेक्ट्रॉनिक आकडेवारी संस्करण केंद्र • प्रशा - प्रशासन राउ - राज्य उत्पन्न • जिउ - जिल्हा उत्पन्न • लोवि - लोकवित्त • भांनि- भांडवल निर्मिती • अवि -अर्थ विभाग • वाउपा- वार्षिक उद्योग पाहणी • रानपा - राष्ट्रीय नमुना पाहणी • पावसं- पाहणी व संशोधन • शाविध्ये- शाश्वत विकास ध्येय

<u>Long forms of the abbreviations</u> : AD - Additional Director • JD - Joint Director • RJD - Regional Joint Director • CRO - Chief Research Officer • DD - Deputy Director • SRO - Senior Research Officer RO - Research Officer • DSO - District Statistical Officer • SO - Statistical Officer • EO - Establishment Officer • AO - Account Officer • RJD - Regional Joint Director Co-ord - Co-ordination • AI- Administrative Information • Pub - Publication • I- Inspection • Evl- Evaluation • EDP- Electronic Data Processing • Comp. - Computer • Adm -Administration NI- National Income • DI - District Income • PF - Public Finance • CF - Capital Formation • ED-Economic Division • ASI - Annual Survery of Industries • Trg - Training NSS-National Sample Survey • AT - Analysis & Tabulation • C&S - Census & Survey • SDG - Sustainable Development Goals

परिशिष्ट ४ APPENDIX- IV

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाकडून प्रकाशित करण्यात येणारी प्रकाशने, कालावधी, प्रकाशनाचे वर्ष व मूल्य दर्शविणारे विवरणपत्र

Statement showing the period, year and prices of the publications published by Directorate of Economics and Statistics

अ.क्र.	प्रकाशनाचे नाव	कालावधी Period	प्रकाशनाचे वर्ष Publication year	मूल्य (₹) Value (₹)	शेरा Remarks	Name of the Publication
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(२)
१	महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा	वार्षिक / Yearly	२०२०-२१	१०४१	मूल्यांकित / Priced	Statistical Abstract of Maharashtra State
२	महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी	वार्षिक / Yearly	२०२०	३९५	मूल्यांकित / Priced	Hand book of Basic Statistics of Maharashtra State
३	महाराष्ट्राची आर्थिक आकडेवारी	वार्षिक / Yearly	२०२३	..	विनामूल्य / Free of Cost	Maharashtra's Economy in figures
४	महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी	वार्षिक / Yearly	२०२३-२४	..	विनामूल्य / Free of Cost	Economic Survey of Maharashtra
५	महाराष्ट्रातील जिल्हयांचे व भारतातील राज्याचे निवडक निर्देशक	वार्षिक / Yearly	२०२१-२२	..	विनामुल्य / Free of Cost	Selected Indicators for Districts in Maharashtra and States in India
६	पायाभूत सुविधांबाबतची महाराष्ट्र राज्याची सांख्यिकी	द्विवार्षिक /Biennial	२०२१-२२ व २०२२-२३	..	विनामुल्य / Free of Cost	Infrastructure Statistics of Maharashtra state
७	दृष्टीक्षेपात विभाग	वार्षिक / Yearly	२०२०-२१		विनामुल्य / Free of Cost	Division at a Glance
८	तालुका निवडक निर्देशक	वार्षिक / Yearly	२०२२-२३	..	विनामुल्य / Free of Cost	Talukawise selected indicators
९	जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन	वार्षिक / Yearly	२०२३	..	विनामुल्य / Free of Cost	District Socio-Economic Review
१०	आदिवासी सामाजिक व आर्थिक सांख्यिकी	त्रैवार्षिक /Triennial	२०१३-१४	..	विनामुल्य / Free of Cost	Tribal Socio Economic Review